

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียน
ของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสถาบันราชภัฏ
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุวิทย์ เจริญผล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

พฤษภาคม 2547

A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SOME FACTORS
AND LEARNING ADJUSTMENT OF SECONDARY STUDENTS
IN THE DEMONSTRATION SCHOOL RAJABATH INSTITUTE
IN BANGKOK METROPOLIS

ATHESIS
BY
SUVIT CHAREANPHON

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University
May 2004

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียน
ของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสถาบันราชภัฏ
ในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
สุวิทย์ เจริญผล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2547

สุวิทย์ เจริญผล. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัว
ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏในเขต
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์
นิภา ศรีไพโรจน์, รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ.

การศึกษานี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับ
การปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏ และ
หาคำแนะนำความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน รวมทั้ง
เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียน และคำทำนาย
ความสำคัญของปัจจัยบางประการที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏในเขต
กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 462 คน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรปัจจัย 7 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อสถานศึกษา
บรรยากาศทางการเรียน ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ความสัมพันธ์กับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก
และสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และ
ตัวแปรตาม ได้แก่ การปรับตัวทางการเรียน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนที่
วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับ 0.647
และ 0.515 ตามลำดับ ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยทั้ง 7 ตัว
แปรมีลักษณะวัดรวมกันกับการปรับตัวทางการเรียนได้ถูกต้อง 41.9 % และ 26.5 % ตามลำดับ

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนที่
วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. คำทำนายความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนที่
วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าตัวแปร
การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ส่งผลทางบวกต่อการปรับตัวทางการเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมส่งผลทางลบต่อการ
ปรับตัวทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาแยกตามระดับชั้นพบว่า
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คำทำนายความสำคัญของตัวแปรเจตคติต่อสถานศึกษา

ความสัมพันธ์กับเพื่อนส่งผลทางบวกต่อการปรับตัวทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรเจตคติต่อสถานศึกษา ความสัมพันธ์กับอาจารย์ส่งผลทางบวกต่อการปรับตัวทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรอื่น ๆ นอกจากนี้ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 ระดับอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. คำนวณน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SOME FACTORS
AND LEARNING ADJUSTMENT OF SECONDARY STUDENTS
IN THE DEMONSTRATION SCHOOL RAJABATH INSTITUTE
IN BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT
BY
SUVIT CHAREANPHON

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University
May 2004

Suvit Chareanphon. (2004). *A Study of the Relationship Between Some Factors and Learning Adjustment of Secondary Students in The Demonstration School Rajabath Institute in Bangkok Metropolis*. Master thesis, M.Ed. (Educational Measurement). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Nipa Sripairot, Assoc. Prof. Chusri Wongrattana.

The purposes of the research were to study the relationship between some factors and the learning adjustment of secondary students in the demonstration school rajabath institutes in Bangkok metropolis and to find beta weight of each factor contributed to learning adjustment as well as to compare the correlation between some factors and learning adjustment and the beta weight of some factors which considered among students in mattayomsuksa 1 and students in mattayomsuksa 4. The samples consisted of 462 students who studying in secondary the demonstration school rajabath institutes in Bangkok metropolis in the academic year 2003. and selected by using stratified random sampling technique. The instrument for collecting data consisted of 7 independent variables questionnaire such as ; attitude towards vocational education, classroom environment , relationship with teachers, relationship with friends, love and support rearing, give more the reason than emotion rearing, control rearing and including learning adjustment as dependent variables

The results of the study showed that :

1. The multiple correlation coefficient between some factors and learning adjustment which analyzed. from the students in mattayomsuksa 1 and the students in mattayomsuksa 4 were 0.647 and 0.515, respectively with statistically significant at .01 level and all the 7 factors had the efficiency of prediction with learning adjustment at 41.9 % and 26.5 %.

2. The multiple correlation coefficient between some factors and learning adjustment which analyzed from the students in mattayomsuksa 1 and mattayomsuksa 4 were different statistically significant at .05 level

3. The beta weight of some factors contributed to learning adjustment which analyzed from the students in mattayomsuksa 1 and mattayomsuksa 4 showed that give more the reason than emotion rearing was statistically significant .01 level and control rearing was negatively correlated to learning adjustment with statistically significant at .01 level. When considered each class level found that the student in mattayomsuksa 1 the beta weight of attitude towards vocational education, relationship with friends were contributed positively to learning adjustment with statistically significant at .01 level and the student in mattayomsuksa 4 the beta weight of attitude towards vocational education, relationship with teachers were contributed positively to learning adjustment with statistically significant at .05 level. The other factors were contributed to the learning adjustment of both students were not statistically significant .

4. The beta weight of some factors were contributed to the learning adjustment which analyzed from the students in mattayomsuksa 1 and mattayomsuksa 4 were not statistically significant different.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	6
 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	 7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว	8
ความหมายของการปรับตัว	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัว	9
สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัว	13
ลักษณะการปรับตัว	16
ลักษณะการปรับตัวทางการเรียน	21
นิสัยในการเรียน	22
การปรับตัวทางการเรียน	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรปัจจัย	27
เจตคติต่อสถานศึกษา	27
ลักษณะและองค์ประกอบของเจตคติ	28
องค์ประกอบของเจตคติ	28
บรรยากาศทางการเรียน	31
ความสัมพันธ์กับอาจารย์	33
ความสัมพันธ์กับเพื่อน	35
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน.....	36
การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์	36
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
งานวิจัยในต่างประเทศ	38
งานวิจัยในประเทศ	42
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	45
ประชากร	45
กลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	47
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
ความมุ่งหมาย สมมุติฐาน	68
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	70
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก	
หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	86
ภาคผนวก ข	
ค่าดัชนีความสอดคล้องและค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือ	91

บทที่	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
ภาคผนวก ค	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	102
ภาคผนวก ง	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	114
ประวัติย่อผู้วิจัย		116

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนและระดับชั้นที่เรียน	46
2 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ...	61
3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบธรรมดา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับการปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์จาก นักเรียนมัธยมสาธิตในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	63
4 เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยบางประการกับ การปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	65
5 คำนำนัยสำคัญของในรูปคะแนนดิบของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อ การปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	66
6 เปรียบเทียบค่านัยสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลกับการ ปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์ระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4	67
7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา	92
8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน	93
9 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับอาจารย์	93
10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับเพื่อน	94
11 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	94
12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์	95
13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบควบคุม	95
14 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการปรับตัวทางการเรียน	96
15 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา	97

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน	98
17	ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับอาจารย์	98
18	ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับเพื่อน	99
19	ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ..	99
20	ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล มากกว่าอารมณ์	100
21	ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม	100
22	ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการปรับตัวทางการเรียน	101

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	48
-------------------------------------	----

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียน
ของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสภานานาชาติ
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ของ
นายสุวิทย์ เจริญผล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ เดือน พฤษภาคม 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ดร. ละเอียด รักเผ่า)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือและเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ละเอียด รักเผ่า กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า และอาจารย์ ชวลิต รวยอาจิ้น กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า ที่กรุณาชี้แนะแนวคิด และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งมาตลอด

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์ อาจารย์ณรงค์วัฒน์ มิ่งมิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย มหาบรรพต อาจารย์ปิยะนุสรณ์ ชนะชาญชัย อาจารย์ศิริรุ่ง ศุภฤกษ์คุณ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน คณะครู อาจารย์ทุกท่านของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และโรงเรียนที่นำเครื่องมือไปทดลองใช้ ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมเครื่องมือเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษาทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ท้ายสุดนี้ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนตลอดมา

สุวิทย์ เจริญผล

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มี จริยธรรม และ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : 5) ซึ่งนิภา นิธยาน (2530 : 14) ได้กล่าวว่าวิถีทางไปสู่ความสุขและความสำเร็จในชีวิตปัจจุบันมิได้ราบรื่นและง่ายดายเหมือนแต่ก่อน การปรับตัวที่ดีและมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นผลให้เกิดสุขภาพจิตที่ดีจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของทุกคน ส่วนสิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 198) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการปรับตัวไว้ว่า เป็นการช่วยระบายอารมณ์ ลดการตึงเครียดลงได้ ทำให้สบายใจขึ้น ช่วยให้เราไม่ประสบกับความอึดอัด ความคับข้องใจ ความผิดหวังและความไม่สบายใจ ถ้าไม่ปรับตัวแล้วปล่อยให้ความรู้สึกเหล่านี้สะสมมากขึ้น อาจทำให้เกิดโรคจิตหรือโรคประสาทได้ เช่นเดียวกับ วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2543 :4) ได้กล่าวว่า คนเราต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของชีวิตในแต่ละช่วง และเพื่อความสุข ซึ่งหมายถึง การปรับตัวช่วยให้เรายอมรับสภาพการณ์ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วพยายามหาวิธีการแก้ไข ขจัดปัดเป่าปัญหาหรือสภาพการณ์ที่ค่อนข้างเลวร้ายที่เกิดขึ้นกับตัวเราให้บรรเทาเบาบางลง ซึ่งอาจจะพยายามแก้ไขด้วยตนเองหรือมีการแสวงหาบุคคลอื่นมาช่วยแก้ไขปัญหาก็ได้ สุดท้ายปัญหาก็คลี่คลายมีการแก้ไขแล้วสภาพต่าง ๆ เช่น ความคิด ความรู้สึก ของเราก็จะดีขึ้น ผ่อนคลายความตึงเครียดลงไปเมื่อความทุกข์หาย ความสุขสบายก็就会产生 จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการปรับตัวนั้นมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในทุกด้าน และในด้านหนึ่งของชีวิต ที่ต้องอาศัยการปรับตัวเป็นอย่างมากคือทางสังคม ซึ่ง บรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner.1986 : 723-742) ได้กล่าวเกี่ยวกับวัยรุ่นตอนต้นไว้ว่าเป็นช่วงที่ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ตนเองประสบอยู่เพื่อที่จะได้อยู่ในสังคมนั้นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ เอกเคิล (Eccles, et al.1998 : 90-101) ได้กล่าวเกี่ยวกับวัยรุ่นตอนต้นที่เปลี่ยนแปลงสถานที่เรียนจากระดับประถมสู่ระดับมัธยมต้นและมัธยมปลายว่าจะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนใหม่เพื่อที่จะเรียนได้อย่างมีความสุขและมีผลการเรียนดี และ บราวน์ (Brown .1998 : 109-141) กล่าวว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรของโรงเรียน เช่น การเล่นกีฬา หรือ ดนตรี ก็มีผลช่วยให้นักเรียนมีการปรับตัวที่ดี ส่วน บาร์เบอร์ (Cook, et al. 2002 : 1283 ; citing Barber .2002) กล่าวว่าความขัดแย้งของ นักเรียนกับพ่อแม่ผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความอยากเป็นตัวของตัวเองของวัยรุ่นซึ่งวัยรุ่นส่วนใหญ่มักจะเริ่มทดลองทุกอย่างทั้งที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงและไม่เสี่ยง ก็เป็นสิ่งสำคัญต่อ

การปรับตัวของนักเรียน ฮาร์นเลอร์ (Cook, et al. 2002 : 1283 ; citing Hamdler, et al.1995) ได้กล่าวว่าความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนบ้าน ทั้งที่อยู่โรงเรียนเดียวกันและต่างโรงเรียนก็มีความสำคัญต่อการปรับตัวของนักเรียน

ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ โทมัส เจ เบิร์น และ ควนโฮ คีฟ (Bernt & Keefe. 1995 : 1312 – 1329) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อการปรับตัวของวัยรุ่นในโรงเรียน (Friends' Influence on Adolescents' Adjustment to school) พบว่านักเรียนที่อยู่ในวัยรุ่นต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง จะมีพฤติกรรมที่แปลกๆและต้องการการยอมรับในความสามารถของตนในกลุ่มเพื่อนและเพศตรงข้าม นักเรียนจะเลือกคบเพื่อนที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันในด้านความสนใจในเรื่องต่างๆรวมทั้งทางด้านพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ สุมาลี สุวรรณภักดี (2541 : 41) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัย ด้านสภาพแวดล้อม วิทยาลัยกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล ในเขตภาคใต้สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า สภาพแวดล้อมโดยรวมทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา การปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบรรยากาศในวิทยาลัยและบรรยากาศในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้าน การปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จุมจินต์ สลัดทุกข์ (2543 : 62-63) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิต ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม สัมพันธภาพกับเพื่อน และรุ่นพี่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การ อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน บรรยากาศทางการเรียน ด้านการสอนของอาจารย์ สัมพันธภาพกับอาจารย์ บรรยากาศ ทางการเรียน ด้านอาคารสถานที่เรียน เจตคติต่อสถานศึกษาและการเข้าร่วมกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสำรวจ ประโพรศีร์ (2544 : 97-98) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการ ปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ชั้นปีที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ นิสัยในการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมและบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาในสถานศึกษาต่างๆ

จากงานวิจัยต่างๆดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนจะมีการปรับตัวทางการเรียนได้นั้น มีปัจจัยหลายประการที่สัมพันธ์เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อสถานศึกษา บรรยากาศทางการเรียน ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ความสัมพันธ์กับเพื่อน และ การอบรมเลี้ยงดู

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์สอนระดับมัธยมศึกษาซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น วัยเรียน และเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนซึ่งต้องมีการปรับตัวค่อนข้างมากจึงเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสัตตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมศึกษาสัตตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมศึกษาสัตตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาคำแนะนำนักความสำคัญ ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมศึกษาสัตตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อเปรียบเทียบคำแนะนำนักความสำคัญของปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมศึกษาสัตตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่าปัจจัยบางประการ คือด้านเจตคติต่อสถานศึกษา ด้านบรรยากาศทางการเรียน ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางด้านการเรียนหรือไม่ เพียงใด และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางด้านการเรียน อันจะเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์ที่สอน

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษา หรือ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 743 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 462 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ชั้น ม. 1 กับ ม. 4 เป็นชั้น (Strata) และสุ่มแต่ละชั้นมา 5 ห้องเรียน จากตารางสุ่มของ ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2537 : 106) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

3. ตัวแปรในการศึกษา

3.1 ตัวแปรปัจจัย ได้แก่

3.1.1. เจตคติต่อสถานศึกษา

3.1.2. บรรยากาศทางการเรียน

3.1.3. ความสัมพันธ์กับอาจารย์

3.1.4. ความสัมพันธ์กับเพื่อน

3.1.5. การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน

3.1.6. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

3.1.7. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่การปรับตัวทางการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยบางประการ หมายถึง ตัวแปรที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวในการเรียนของนักเรียนประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1.1 เจตคติต่อสถานศึกษา หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักเรียน ที่มีต่อโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ภาณุในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับบรรยากาศในโรงเรียน อาคารสถานที่ คุณภาพของนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

1.2 บรรยากาศทางการเรียน หมายถึง สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการเรียน การสอนที่นักเรียนประสบอยู่ ตามความคิดของนักเรียนได้แก่ การสอนของอาจารย์ บุคลิกภาพของอาจารย์ การใช้สื่อ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และ เอกสารประกอบการเรียน

1.3 ความสัมพันธ์กับอาจารย์ หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการแสดงออกของอาจารย์ ได้แก่การที่อาจารย์พร้อมให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนเมื่อประสบปัญหา การให้ความอบอุ่น และเป็นกันเองกับนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน

1.4 ความสัมพันธ์กับเพื่อน หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการแสดงออกถึงความผูกพัน เกี่ยวข้องกันของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำปรึกษาในด้านต่าง ๆ การแสดงความห่วงใย การแสดงความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

1.5 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อวิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนในทำนองที่รัก ยอมรับ ให้ความสนทนสนม อบรมเป็นกันเอง สนใจเอาใจใส่ต่อนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของตนในชีวิตประจำวัน

1.6 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อวิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนในทำนองที่เป็นการกระทำอย่างมีเหตุผลอันสมควรโดยที่นักเรียนรู้สึกว่าการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้ให้คำอธิบายในขณะที่สนับสนุนหรือห้ามปรามไม่ให้นักเรียนกระทำการต่าง ๆ โดยมีความรู้สึกว่าการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ได้ใช้อารมณ์ของตนเข้ามามีอิทธิพลในการปฏิบัติต่อนักเรียน และมีความสม่ำเสมอในการอบรมเลี้ยงดู

1.7 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อวิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนในทำนองที่เป็นการ ออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามคอยดูแลชีวิตความเป็นอยู่จนทำให้นักเรียนรู้สึกว่าขาดความเป็นอิสระหรือไม่สามารถทำอะไรด้วยตนเองได้

2. การปรับตัวทางการเรียน หมายถึงการแสดงออกของนักเรียนที่เกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ ได้แก่ความอยากเรียน การแสดงตอบต่อการเรียน สมาธิในการเรียน การจัดลำดับเรื่องที่เรียน ความเข้าใจ ความพร้อมในการเรียน การทบทวนบทเรียน การพยายามตั้งใจเรียน การเอาใจใส่ต่อการเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การเตรียมตัวก่อนเรียน รู้จักขอคำปรึกษาและขอความช่วยเหลือด้านการเรียนจากบุคคลต่าง ๆ ยอมรับการทำงานเป็นทีมกล้าอภิปรายและซักถามข้อข้องใจกับอาจารย์โดยที่การแสดงออกนั้นเป็นไปอย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จในการเรียน

3. นักเรียน หมายถึงผู้ที่เรียนในโรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2546

4. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไปทางการวัดผลการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และ สาขาจิตวิทยาจำนวน 3 ท่าน ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปี ซึ่งเป็นผู้ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความกับลักษณะที่ต้องการวัดของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity)

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยบางประการมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์จากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าแตกต่างกัน

3. ปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งประการส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

4. ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่วิเคราะห์จากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตติยสถานบ้านราชภูบ้านสมเด็จพระยาครั้งที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว
 - 1.1 ความหมายของการปรับตัว
 - 1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัว
 - 1.3 สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัว
 - 1.4 ลักษณะการปรับตัว
 - 1.5 ลักษณะการปรับตัวทางการเรียน
 - 1.6 นิสัยในการเรียน
 - 1.7 การปรับตัวทางการเรียน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรปัจจัย
 - 2.1 เจตคติต่อสถานศึกษา
 - 2.2 บรรยากาศทางการเรียน
 - 2.3 ความสัมพันธ์กับอาจารย์
 - 2.4 ความสัมพันธ์กับเพื่อน
 - 2.5 การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน
 - 2.6 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
 - 2.7 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

1.1 ความหมายของการปรับตัว

จากการศึกษาพบว่าได้มีผู้ให้ความหมายของการปรับตัวดังนี้

โคลแมน และแฮมเมน (Coleman and Hammen . 1981 : 109) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง ผลของความพยายามของบุคคลที่พยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่ว่าปัญหานั้นจะเป็นปัญหาด้านบุคลิกภาพ ด้านความต้องการหรือด้านอารมณ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จนเป็นสภาพการณ์ที่บุคคลนั้นสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้

อาร์คอฟ (Arkoff. 1968 : 41) กล่าวว่า การปรับตัวหมายถึง การปะทะสังสรรค์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยที่แต่ละบุคคล พยายามที่จะบรรลุความต้องการและไปถึงเป้าหมายของตนในขณะเดียวกันบุคคลอยู่ภายใต้ความกดดันจากสภาพแวดล้อมเพื่อให้มีพฤติกรรมในทางที่ถูกต้องการปรับตัวนำไปสู่การทำงานที่ประสานสัมพันธ์กันระหว่างความต้องการของบุคคลและสิ่งแวดล้อม

มอสโควิทซ์ และ ออร์เกิล (Moskowitz and Orgal. 1969 : 305) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง การปรับพฤติกรรมของแต่ละบุคคลให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความต้องการแรงจูงใจและนิสัยของแต่ละบุคคลไปในทางใดทางหนึ่ง รวมถึงความเปลี่ยนแปลงที่ขึ้นอยู่กับการโอกาส ความต้องการและข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมด้วย

กราช่า และ เคอเชนบัม (Grasha and Kirschenbun. 1980 : 5) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง ความสามารถของคนเราที่จะจัดการกับปัญหาและความต้องการของสภาพแวดล้อมให้บรรลุผล

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 108) กล่าวว่า การปรับตัวหมายถึง กระบวนการที่บุคคลพยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านอารมณ์ ปัญหาด้านบุคลิกภาพ และ ปัญหาด้านความต้องการ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จนเป็นสภาพการณ์ที่ตนสามารถอยู่ในสังคมได้

อุทัย หิรัญโต (2526 : 142) กล่าวว่า การปรับตัวหมายถึง การปรับปรุงตัวเพื่อความอยู่รอดของตนเอง เพื่อความปลอดภัยและพึงพอใจของตัวเอง และผู้อื่น และในทางสังคมวิทยานั้นการปรับตัวของมนุษย์ หมายถึง การปรับปรุงตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของสังคมต่าง ๆ ทั้งให้มีสัมพันธภาพอันดีกับคนอื่นในสังคม

สุรางค์ จันทน์เอม (2527 : 84) กล่าวว่า การปรับตัวหมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางในสิ่งแวดล้อมของตน มนุษย์ทุกคนจะต้องมีการปรับตัว

ด้วยกันทั้งสิ้น แต่ละคนจะมีแบบแผนในการปรับตัวแตกต่างกันเพื่อตอบสนองความต้องการของตน นอกจากจะตอบสนองความต้องการทางกาย เช่น อาหาร การออกกำลังกาย ยังต้องตอบสนองความต้องการทางสังคมอีกด้วย ช่วยให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความราบรื่น และเมื่อบุคคลได้รับสิ่งที่ต้องการแล้ว ความเครียดต่าง ๆ จะผ่อนคลายลงไป

กันยา สุวรรณแสง (2536 : 50) กล่าวว่า การปรับตัวหมายถึง เป็นการปรับกายใจให้อยู่ในสังคมได้ในสภาวะแวดล้อม และสถานการณ์ ต่าง ๆ อย่างมีความสุข

วรารณ ตระกูลสุทธิ (2543 : 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้ความพยายามในการปรับตนเองเมื่อต้องเผชิญกับสภาพปัญหา ความอึดอัดใจ ความคับข้องใจ ความเครียด ความทุกข์ใจ ความวิตกกังวลต่าง ๆ เป็นต้น จนเป็นสภาพการณ์ที่บุคคลนั้น ๆ อยู่ในสภาพแวดล้อม หรือสภาพปัญหานั้น ๆ

สรุปได้ว่า การปรับตัวหมายถึง การที่บุคคลเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในสภาพแวดล้อม หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยจะปรากฏออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเอง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ปราศจากความคับข้องใจ

1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัว

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีการปรับตัวผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัวของบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

อิริคสัน (Erikson . 1968 : 152 – 157) นักจิตวิทยาสังคมได้กล่าวถึง การปรับตัวว่า เป็นผลมาจากการที่บุคคลมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะเอาชนะอุปสรรคหรือวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงของการพัฒนาการโดยอาศัยประสบการณ์ที่บุคคลได้เรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางสังคมมาแก้ไขอุปสรรคที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายการที่บุคคลสามารถเอาชนะอุปสรรคในช่วงแรกของชีวิตไม่ได้จะส่งผลให้แก้ไขอุปสรรคในช่วงต่อไปในชีวิตไม่ได้ด้วย ดังนั้นการปรับตัวของวัยรุ่นจึงขึ้นอยู่กับการปรับตัวในช่วงแรก และการปรับตัวได้ดีในวัยรุ่นส่งผลให้บุคคลนั้นสามารถปรับตัวได้ดีในอนาคตด้วย ช่วงของวัยรุ่นอายุ 12 – 20 ปี ตามทฤษฎีของอิริคสัน บุคคลจะพัฒนามีเอกลักษณ์หรือความสับสนในบทบาทวัยเด็กเกิดการเรียนรู้ว่าเขาเป็นใครสามารถทำอะไรได้ เรียนรู้บทบาทต่าง ๆ สะสมข้อมูลของตนเองและสังคมเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น จะมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระอย่างมากมีความต้องการเป็นอิสระและความต้องการทางเพศ ในช่วงนี้ อิด (Id) มีแรงผลักดันมากทำให้วัยรุ่นใจร้อน โวยวาย ความอดทนที่จะรอคอยมีน้อยลง ชอบทดลองเรื่องต่าง ๆ เพื่อค้นหาเอกลักษณ์แห่งตนอีโก้ (Ego) วัยรุ่นจะต่อสู้กับกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคม ผู้ที่

ปรับตัวได้ดีจะมีความสมดุลระหว่างความต้องการส่วนตัว กับความต้องการของสังคมเขาจะมีอิสระพอสมควร แต่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่สามารถพัฒนาเอกลักษณ์ แห่งอีโก้ ซึ่งหมายถึงการเข้าใจตนเองคือใคร กำลังดำเนินชีวิตไปในรูปแบบทิศทางใด มีความเชื่อ ค่านิยมทางการเมือง ศาสนา การเลือกอาชีพอย่างไร ผู้ที่ปรับตัวได้ดีต้องสามารถพัฒนาเอกลักษณ์ประจำตนได้ จะมีสุขภาพจิตดี สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายได้ ส่วนผู้ที่ปรับตัวไม่ได้ จะสับสนในเอกลักษณ์ ของความมั่นใจในตัวเองเกิดความวิตกกังวล มีความต้องการภายในมากกว่าไม่สามารถปรับความสมดุลระหว่างความต้องการส่วนตัวและความต้องการของสังคมจะทำตามใจตน เป็นอันธพาล ช่วงนี้เพื่อนมีอิทธิพลมาก พ่อแม่มีบทบาทในการอบรมน้อยลง อาจต้องออกจากกลุ่มเพื่อนเพราะความแตกต่างจากกลุ่มเพื่อนหันไปหาประสบการณ์ใหม่จนทำให้พฤติกรรมเบี่ยงเบน ชอบฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคม ในทางตรงข้ามอาจรับแสวงหาเอกลักษณ์โดยหันไปหากลุ่มที่มีความสนใจร่วมกัน ทำให้มีเวลาศึกษาความคิดแบบ นามธรรม ทำให้เข้าใจความดีความเลว จนพัฒนาเอกลักษณ์ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

ฮาวิกเฮิร์สท์ (วรรัตน์ ประสิทธิ์ธัญกิจ. 2537 : 30 –31 ; อ้างอิงจาก Havighurst. 1953) ได้กล่าวถึงการปรับตัวในแง่ของการเรียนรู้ตามขั้นตอนของชีวิตมีความเห็นว่าการพัฒนาการของชีวิตในแต่ละวัยนั้นบุคคลจะมีงานประจำวัยหรืองานประจำชั้นที่ต้องเรียนรู้ควบคู่ไปด้วยตัวบุคคลสามารถพัฒนางานประจำวัยในขั้นต่อไปได้สำเร็จ ในทางตรงข้ามงานในช่วงวัยใดไม่สำเร็จจะทำให้บุคคลนั้นไม่มีความสุขและพัฒนางานประจำวัยในช่วงต่อไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้นบุคคลที่จะปรับตัวได้ในทวรษณะของ ฮาวิกเฮิร์สท์ จึงหมายถึง บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และพัฒนางานประจำวัยให้ผ่านไปด้วยดี

งานพัฒนาตามขั้นที่จำเป็นสำหรับวัยรุ่นประกอบด้วย

1. สามารถสร้างสัมพันธที่ดี และเหมาะสมกับเพื่อนรุ่นเดียวกันทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ
2. สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับบทบาททางเพศของตน
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านร่างกายของตน สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง
4. สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ เป็นตัวของตัวเองไม่ต้องพึ่งทางอารมณ์จากผู้อื่น เช่น ผู้ใหญ่
5. มั่นใจในเรื่องเศรษฐกิจการเงิน สามารถรับผิดชอบในการใช้จ่ายเงินได้
6. การเลือกและเตรียมตัวเพื่ออาชีพ
7. เตรียมตัวเรื่องคู่ครองและชีวิตครอบครัว

8. พัฒนาความเข้าใจเรื่องค่านิยม และ จริยธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

โรเจอร์ (Roger. 1972 : 108) ผู้นำทฤษฎีว่าด้วยตน และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับเป็นศูนย์กลาง ได้พิจารณาการปรับตัวในแง่การปรับตัวภายในตนเอง โดยเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนเป็นศูนย์กลางของประสบการณ์ต่าง ๆ รอบตัวซึ่งเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่วนหนึ่งของประสบการณ์ที่บุคคลได้รับรู้และมีการปะทะสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งการประเมินผลจากการปะทะสัมพันธ์นั้น ก่อให้เกิดตัวเรา (Self) หรือ “โครงสร้างของตน” ขึ้นมาเป็นการรับรู้ตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลิกลักษณะ ความสามารถของตน บทบาทต่าง ๆ ของตนในการเกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ทัศนคติและค่านิยมต่าง ๆ ของตัวเรา ประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับมีส่วนร่วมสำคัญในการกำหนดบุคลิกภาพของบุคคลให้แตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนจะรู้จักและเข้าใจโลกส่วนตัวของตนเองได้ดีที่สุด เกี่ยวกับการปรับตัวของแต่ละบุคคลมีดังนี้

1. บุคคลที่ปรับตัวได้ คือ บุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง เข้าใจยอมรับตนเองและผู้อื่นรวมทั้งสามารถรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง นำประสบการณ์นั้นมาจัดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหรือบุคลิกลักษณะของตนอย่างไม่ขัดแย้งหรือบิดเบือนและมีการรับรู้ความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก

2. บุคคลที่ปรับตัวไม่ได้ จะมีความขัดแย้งระหว่างความคิดเกี่ยวกับตน กับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่อย่างมากทำให้เกิดความตึงเครียด วิตกกังวล สับสนไม่แน่ใจ สูญเสียความเป็นตัวเองและมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบ

วอร์เชล (Worchel. 1989 : 6) กล่าวถึงการปรับตัวว่าเป็นการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากตนเอง สิ่งแวดล้อม และบุคคลอื่น ๆ ที่พบในแต่ละวันการปรับตัวเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนกล่าวคือต้องประกอบไปด้วย

1. การเรียนรู้และการเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง
2. ใช้ความเข้าใจดังกล่าวเป็นตัวกำหนดเป้าหมายที่แท้จริง
3. ใช้ความสามารถที่จะควบคุมสิ่งแวดล้อมและเป้าหมายของการปรับตัวเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
4. มีความไวต่อการรับรู้ความต้องการและความไม่สบายใจของผู้อื่นเพื่อที่จะให้การช่วยเหลือ หรือสร้างสรรค์ในทางบวกแก่ผู้อื่น

แอนด์รู (Andrew. 1991 : 5-12) อ้างถึง ทฤษฎีการปรับตัวของรอยว่า เป็นรูปแบบขึ้นในปี 1964 โดยยึดหลักของเซลเย่ ทฤษฎีนี้เป็นพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ ประกอบด้วยร่างกายจิตใจและสังคมซึ่งทำงานผสมผสานเป็นหน่วยเดียวกัน เพื่อคงภาวะปกติสุขหรือ ภาวะสุขภาพดี จากความเจ็บป่วย หรือสิ่งกระตุ้นอื่น ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภายใน

นอกหรือภายในบุคคล ที่เข้าสู่ระบบชีวิต อันก่อให้เกิดความกระทบกระทั่งกันต่อบุคคลทั้งด้าน ร่างกายจิตใจและสังคม บุคคลมีการปรับตัวเพื่อรักษาความสมดุลของร่างกาย จิตใจ และสังคม บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวจะมีความมั่นคงในชีวิต

ข้อตกลงพื้นฐานของทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Andrew. 1991 : 5 –12 ;citing Roy.1964) มีดังต่อไปนี้

1. บุคคล คือ สิ่งมีชีวิตที่ประกอบด้วยองค์ประกอบด้าน สรีระ จิตใจ และสังคม ธรรมชาติของบุคคลประกอบด้วย องค์ประกอบด้านชีววิทยา เช่น รูปร่างทางกาย และระบบทางสรีระวิทยา ในขณะที่เดียวกันก็จะประกอบด้วยองค์ประกอบด้านจิตใจและสังคม พฤติกรรมของแต่ละคนจะเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม ดังนั้นในการวิเคราะห์บุคคลต้องใช้ความรู้ทางด้านชีววิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยา รวมกับแนวคิดที่ว่า มนุษย์เป็นหน่วยเดียวกัน ไม่อาจแบ่งแยกได้

2. บุคคล มีปฏิกริยากับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา หมายถึง ในแต่ละวันบุคคลต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอันมีผลกระทบต่อบุคคลทั้งด้านชีวภาพ จิตใจ และสังคม ทำให้บุคคลต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ต่าง ๆ เพื่อสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3. บุคคลใช้กลวิธีที่มีมาแต่กำเนิดและที่ได้มาภายหลังจากการเรียนรู้ ทั้งที่เกี่ยวกับชีวภาพ จิตใจ และสังคม ในการปรับตัวให้เผชิญกับโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

4. สุขภาพและการเจ็บป่วย เป็นมิติหนึ่งของสิ่งมีชีวิตที่บุคคลไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้

5. บุคคลต้องปรับตัว เพื่อเป็นการตอบสนองในทางบวกต่อสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

6. การปรับตัวของบุคคล เป็นการทำหน้าที่ตอบสนองสิ่งเร้าที่บุคคลกำลังเผชิญและเกี่ยวข้องกับระดับการปรับตัวของบุคคลนั้น ซึ่งสิ่งเร้าที่มีต่อบุคคลมีอยู่ 3 กลุ่ม ดังนี้

6.1 สิ่งเร้าโดยตรง หมายถึง สิ่งเร้าที่บุคคลกำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้น เช่นการถูกออกจางาน การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก เป็นต้น

6.2 สิ่งเร้าร่วม หมายถึง สิ่งเร้าที่มีอยู่ในขณะนั้นนอกเหนือจากสิ่งเร้าโดยตรงและมีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวของบุคคลนั้น ซึ่งรวมถึง องค์ประกอบทางพันธุกรรม ระยะเวลาพัฒนาการของบุคคล บทบาทหน้าที่ เป็นต้น

6.3 สิ่งเร้าแฝง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่เป็นอยู่ในขณะนั้น และมีผลต่อสถานการณ์นั้น ๆ เช่น ความเชื่อ ทศนคติ ประสบการณ์เดิม หรือบุคลิกภาพเฉพาะตัว เป็นต้น

7. การปรับตัวของบุคคล มีขอบเขตจำกัด หมายความว่า ถ้าสิ่งเร้าอยู่ในขอบเขตบุคคลจะ

ตอบสนองทางบวก แต่ถ้าสิ่งเร้าอยู่ภายนอกขอบเขต บุคคลไม่สามารถตอบสนองในทางบวกได้

8. แบบแผนของการปรับตัวของบุคคลมีอยู่ 4 แบบด้วยกัน คือ

8.1 การปรับตัวตามความต้องการทางสรีรวิทยา มีพื้นฐานจากความมั่นคงทางด้านร่างกาย โดยพิจารณาจากพฤติกรรมการตอบสนองความต้องการปฐมภูมิ เช่น ความต้องการ การออกกำลังกาย การพักผ่อน อาหาร น้ำ อากาศ เพื่อภาวะการมีสุขภาพดี เป็นต้น

8.2 การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ พฤติกรรมการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ของตนเอง เกิดจากมนุษย์จำเป็นต้องมีความมั่นคงทางด้านจิตใจเช่นกัน ซึ่งอัตมโนทัศน์ของบุคคลพัฒนามาจากการเกิดปฏิสัมพันธ์ของบุคคลนั้นกับบุคคลอื่น ๆ เมื่อมีสิ่งเร้ามากระทบ บุคคลนั้นต้องปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ เช่น เด็กมีการศึกษาสูงขึ้น ต้องออกจากบ้านมาอยู่หอพัก ก็ต้องช่วยเหลือตนเองทุกอย่าง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตน มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่ามากขึ้น การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ เป็นการกระทำของบุคคลที่กระทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามตำแหน่งทางสังคมที่ตนได้รับ หรือมีอยู่เดิม การที่บุคคลทำตามหน้าที่ได้นั้นเนื่องจากมีแรงกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น นักเรียนจะต้องแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียน เพื่อความสำเร็จในอนาคต หรือเพื่อเป้าหมายของตน

8.4 การปรับตัวด้านความสัมพันธ์พึงพาระหว่างกัน พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่น เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลเพื่อคงไว้ซึ่งความมั่นคงทางสังคม เช่น ความคิดรู้สึกที่มีต่อตนเอง (อัตมโนทัศน์) และสิ่งเร้าภายนอกทำให้บุคคลต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปรับตัว ดังนั้นความเหมาะสมในการพึ่งพาตนเอง การพึ่งพาผู้อื่น และ การให้ผู้อื่นพึ่งพาตนมีส่วนช่วยให้บุคคลเกิดความมั่นคงทางจิตใจและสังคม

จากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวข้างต้น สรุปได้ว่ากระบวนการปรับตัวของบุคคลมีตั้งแต่เกิดจนถึงวัยชรา ในแต่ละช่วงอายุมีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกัน และมีอิทธิพลในช่วงอายุต่อมา การปรับตัวของบุคคลนั้นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย สังคม และสิ่งแวดล้อม ช่วงวัยรุ่นถือเป็นช่วงของการปรับตัวที่มีความสำคัญมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวด้านร่างกาย การปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวทางสังคม เพราะเป็นพื้นฐานในการปรับตัวในวัยต่อมา ในการดำรงชีวิต การทำงาน การมีครอบครัว รวมทั้งเป็นบุคคลที่รู้จักตนเอง

1.3 สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัว

จากการศึกษาเรื่องสาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัว ได้มีผู้กล่าวถึงสาเหตุของการปรับตัวไว้ดังนี้

วารินทร์ สายโยบเชื้อ และ สุณีย์ วีระดากร (2522 : 159 – 160) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัวว่า อาจเกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1. เกิดจากมนุษย์ไม่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเองได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะอุปสรรคที่เนื่องมาจากตนเองหรือผู้อื่น มีผลทำให้บุคคลเกิดความไม่สบายใจหรือความคับข้องใจสำหรับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เช่น มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 80-92) ได้แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหายน้ำ อากาศ การขับถ่ายของเสีย ความต้องการทางเพศ การพักผ่อน ความต้องการในการป้องกันความร้อน หนาว

1.2 ความต้องการทางด้านความปลอดภัย ได้แก่ ความรู้สึกอบอุ่นมั่นคง การปกป้องคุ้มครองจากผู้อื่น

1.3 ความต้องการความรัก ความเป็นเจ้าของ ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนเข้าร่วมเป็นสมาชิกในหมู่คณะ

1.4 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ได้แก่ ความต้องการชื่อเสียง เกียรติยศ ความร่ำรวย ฐานะทางสังคม การยอมรับนับถือ และการยอมรับทางสังคม

1.5 ความต้องการสัจจะแห่งตน ได้แก่ ความเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ เข้าใจความเป็นจริงของชีวิตและสรรพสิ่งทั้งหลาย ต้องการใช้พลังความสามารถของตนเองให้เต็มที่ เพื่ออุทิศตนให้เป็นประโยชน์แก่มวลมนุษย์ ซึ่งเป็นความต้องการที่อยู่เหนือความต้องการที่เกี่ยวกับ ชื่อเสียง เกียรติยศ ความร่ำรวย หรือการกระทำเพื่อตนเอง

2. เกิดจากการขัดแย้ง ซึ่งความขัดแย้งนี้ หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลไม่สามารถตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการของตนเอง ความขัดแย้งจำแนกเป็น 3 ลักษณะคือ

2.1 ความขัดแย้งในทางบวก เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการที่ต้องเลือกเพียงอย่างเดียวในสิ่งที่ตนเองชอบตั้งแต่ 2 – 3 อย่างขึ้นไป ยิ่งชอบมากทุกสิ่งทุกอย่างยังต้องเลือกมาก กว่า จะเลือกได้ต้องใช้เวลานาน แม้เลือกแล้วยังเสียดายสิ่งที่ ไม่สามารถเลือกได้

2.2 ความขัดแย้งในทางลบ เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการที่เกิดจากการที่บุคคลต้องการเลือกสิ่งที่ไม่ชอบ ไม่ถูกใจ ตั้งแต่ 2 – 3 อย่างขึ้นไป จะไม่เลือกก็ได้แต่เลือกไปแล้วก็ไม่สบายใจ เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นบุคคลไม่ชอบไม่อยู่ในใจเลยแต่ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.3 ความขัดแย้งในทางบวกและทางลบ เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกรณีสิ่งต่าง ๆ หรือบุคคล หรือ สัตว์ที่ต้องการเลือก เช่น มีทั้งถูกใจและไม่ถูกใจในระดับที่เท่า ๆ กัน ทั้งหมดตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป แต่ต้องเลือกเพียงอย่างเดียว

นิภา นิธยานน (2530 : 5- 6) กล่าวว่า ลักษณะการปรับตัวในแง่จิตวิทยานั้น เป็นการ ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในด้านการปรับตัวให้เป็นไปตามแรงผลักดัน 2 อย่าง คือ

1. แรงผลักดันภายนอก หมายถึงข้อเรียกร้องอันเกิดจากสภาพแวดล้อมและสังคมมนุษย์ ต้องอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม และการที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันและสัมพันธ์กับผู้อื่น คนเราจึงต้อง ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม ตามความต้องการหรือข้อเรียกร้องจากสังคมซึ่งเป็น แรงผลักดันที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อตัวบุคคลและต่อวิธีการในการปรับตัวของเขา เพื่อตอบสนอง ข้อเรียกร้องเหล่านั้น ซึ่งอาจเป็นการปรับตัวที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวได้

2. แรงผลักดันภายใน หมายถึง ความต้องการภายในของแต่ละบุคคล ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจาก สภาพสรีระของบุคคล ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ ความอบอุ่น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิต อยู่ได้ด้วยความสุขสบาย และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากสภาวะทางจิตซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้

3. ประสบการณ์ทางสังคม ในชีวิตที่ผ่านมา เช่นความต้องการความอบอุ่นทางใจ ความต้องการ เป็นที่ยอมรับของสังคม และความต้องการประสบผลสำเร็จ เป็นต้น

กันยา สุวรรณแสง (2536 : 50 –51) กล่าวถึงสาเหตุของการปรับตัวดังนี้

1. เกิดจากแรงขับและความต้องการ ในชีวิตของบุคคลมีความต้องการเป็นพื้นฐาน เช่น ความต้องการทางกายและความต้องการทางจิต ความต้องการทั้งสองนี้ทำให้เกิดแรงขับ เช่น เกิดความหิว เป็นแรงขับให้มนุษย์ดิ้นรน แสวงหา เพื่อสนองความอยากของตน ถ้าเกิดอุปสรรค มาขัดขวางไม่สามารถสนองความต้องการ ไม่สามารถหามาบำบัดความอยากได้ ร่างกายก็จะ แสดงพฤติกรรมออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้คลายจากความกระวนกระวายอันเนื่องมาจากความ อยาก พฤติกรรมที่แสดงออกมาเพื่อคลายความทรมานทรมานนี้เรียกว่าการปรับตัว

2. แรงกระตุ้นจากสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว หรือการที่มีสิ่งแวดล้อม เปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนมีปัญหาในการปรับตัวให้ทันตามภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ราคาสิ่งของแพงขึ้น แพ้ชั้นแต่งกาย การเป็นอยู่ การคมนาคม ความเจริญทางวัตถุ ต่างก็กระตุ้น ให้มนุษย์วิ่งตามตลอดเวลา ต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสังคม มีปัญหาให้แก้ตลอดเวลา ถ้าแก้ ได้ก็มีความสุข ถ้าแก้ไม่ได้ก็เกิดความคับข้องใจ กระวนกระวายใจจึงหาทางปรับตัว โดยวิธีการ ต่าง ๆ

3.เจตคติ ความสนใจ จุดหมายของชีวิตของตนเองเปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องปรับ พฤติกรรม

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2543 : 4) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัวดังนี้

1. เพื่อความอยู่รอดของชีวิต ตลอดชีวิตของบุคคลหนึ่ง ๆ ย่อมผ่านช่วงชีวิตมามากมาพบ

กับความเปลี่ยนแปลง ทั้งที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิเป็นตัวอ่อนอยู่ในครรภ์มารดา เจริญเติบโตมาเป็นทารกอยู่ในครรภ์มารดาต่อมาจนคลอดเป็นทารกแรกเกิด และเติบโตมาจนทุกวันนี้ เราทุกคนต้องพบกับสภาพการเปลี่ยนแปลงมาตลอด ซึ่งทุกคนต้องปรับตัวเพื่อจะอยู่รอดให้ได้ในแต่ละช่วงชีวิต

2. เพื่อความสุข การปรับตัวช่วยให้เรายอมรับสถานการณ์ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว พยายามหาวิธีการแก้ไข ขจัดปัดเป่าปัญหา หรือสภาพการณ์ที่ค่อนข้างเลวร้าย หรือ สภาพการณ์ที่เลวร้ายมาก ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเราให้บรรเทาเบาบางลง ซึ่งอาจจะพยายามแก้ไขด้วยตนเอง หรือ มีการแสวงหาบุคคลอื่นมาช่วยแก้ไขปัญหาก็ได้ สุดท้ายเมื่อปัญหาลดลงก็เลยมีการแก้ไขแล้ว สภาพต่างๆ เช่น ความคิด ความรู้สึกของเราก็จะดีขึ้น ผ่อนคลายความตึงเครียดลงไปเมื่อความทุกข์หาย ความสุขสบายใจก็เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัว เกิดจากมนุษย์ต้องการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเอง ความรู้สึกที่บุคคลไม่สามารถตัดสินใจเลือกทั้งในสิ่งที่ตนเองชอบและไม่ชอบ ข้อเรียกร้องอันเกิดจากสภาพแวดล้อม และสังคม ความต้องการภายในของแต่ละบุคคล สภาพทางจิต แรงกระตุ้นทางสังคม เจตคติ ความสนใจ จุดหมายของชีวิต เพื่อความอยู่รอดของชีวิต และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

1.4 ลักษณะการปรับตัว

จากการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปรับตัวพบว่า ได้มีผู้กล่าวถึงลักษณะของการปรับตัวไว้ดังนี้

นิภา นิธยาน (2530 : 155-157) กล่าวถึงลักษณะของเด็กวัยรุ่น ที่สามารถปรับตัวและมีสุขภาพจิตดี ไว้ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นและความรู้สึกมั่นคง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่มีปมด้อย ยอมรับความสามารถ และความสำเร็จของผู้อื่นที่เหนือกว่าตน กล่าวที่เผชิญชีวิต

2. มีลักษณะอบอุ่นเป็นมิตร มีลักษณะนิสัยน่ารัก มีเมตตากรุณาต่อผู้อื่นด้วย น้ำใสใจจริง มีใจเพื่อหวังตอบแทน รู้จักเกรงใจและคิดถึงใจผู้อื่น

3. ตระหนักในคุณค่าของภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติ รู้จักใช้ความสามารถ และ สติปัญญา อย่างเต็มที่ในการศึกษาเล่าเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ด้วยความสนุกและสนใจ มีการดำเนินชีวิตในแต่ละวันอย่างมีคุณค่า ไม่เบื่อหน่าย

4. พร้อมที่จะรับประสบการณ์ใหม่ ๆ สนใจกิจกรรมรอบตัว มีความสุขในสิ่งต่างๆ ตามความถนัดและความสามารถของตน เช่น เล่นเทนนิสหรือกีฬาอื่น ๆ หรือเล่นดนตรีที่ตนชอบ

5. รู้จักรักษานามัยและสุขภาพร่างกายอย่างสม่ำเสมอ เช่น การกิน การนอน และการออกกำลังกาย
 6. กล้าที่จะเผชิญความจริง รวมทั้งความผิดพลาดโดยไม่กล่าวโทษผู้อื่น และบิดเบือนความเป็นจริง
 7. มีจิตใจหนักแน่นและมั่นคง ไม่ท้อถอย และหาหนทางพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างเต็มกำลังความสามารถ
 8. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว และสังคมได้ง่าย และเป็นไปด้วยดี ใจกว้างรับฟังความคิดเห็น และข้อโต้แย้งของบุคคลอื่น เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักการที่ดี มีมาตรฐานประพฤติปฏิบัติสูงและยึดถือค่านิยมที่ดีงาม
 9. รู้จักที่จะยับยั้งและควบคุมอารมณ์ของตนเองได้
 10. ไม่โทษตนเองเมื่อทำความผิด แต่จะจำประสบการณ์ไว้เป็นบทเรียนที่มีค่าแทน ไม่หมุมหมิ่นในเรื่องเล็กน้อยไร้สาระ ไม่เคร่งเครียดและวิตกกังวลเกินกว่าเหตุ
- ทินดอลล์ (อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์. 2532 :8 – 10 ; อ้างอิงจาก Tindall . 1959) ได้กล่าวถึง ลักษณะการปรับตัวที่ดีไว้ 6 ประการ ดังนี้คือ

1. รักษาบุรณการของบุคลิภาพไว้ได้ โดยอาศัยความสามารถในการผสมผสานความต้องการของตนกับพฤติกรรมที่แสดงออก เพื่อสนองความต้องการนั้น โดยที่พฤติกรรมดังกล่าวต้องเข้ากันได้กับสภาพแวดล้อม
2. การปฏิบัติตามปทัสฐาน (Norm) ของสังคม
3. การยอมรับสภาพความเป็นจริง
4. มีความมั่นคง
5. มีวุฒิภาวะ
6. ควบคุมอารมณ์ได้

ธอร์พ (อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์. 2532 : 8 – 10 ; อ้างอิงจาก Trope. 1955) แบ่งลักษณะการปรับตัวเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การปรับตัวเอง (Self Adaptation) ซึ่งบุคคลจะปรับตัวเองได้ดีต้องมีลักษณะดังนี้
 - 1.1 ความเป็นตัวของตัวเอง (Self Reliance) หมายถึงการที่บุคคลทำอะไรด้วยตนเอง ไม่พึ่งคนอื่น เป็นอิสระจากผู้อื่น มีความมั่นคงทางอารมณ์และรับผิดชอบต่อการกระทำของตน
 - 1.2 การมองเห็นคุณค่าของตน (Sense of Personal Worth) หมายถึงการที่บุคคลเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ผู้อื่นเชื่อถือในความสามารถของเรา มีความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่ามีความพอใจและเชื่อมั่นในความสามารถและมีเหตุผล

1.3 ความรู้สึกเป็นอิสระของตน (Sense of Personal Freedom) หมายถึงการที่บุคคลพอใจในอิสระภาพ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลตัดสินใจในการกระทำและวางแผนชีวิตของตนเอง รวมทั้งมีเสรีภาพในการคบเพื่อนและการใช้จ่าย

1.4 ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Feeling of Belonging) หมายถึงการที่บุคคลได้รับความอบอุ่นในครอบครัว ในหมู่เพื่อนฝูง จึงทำให้มีความภูมิใจในบ้านและโรงเรียนเป็นต้น

1.5 ความรู้สึกไม่มีแนวโน้มที่จะถอยหนี (Non-withdrawing Tendencies)

1.6 ความรู้สึกไม่มีอาการทางประสาท (Non-nervous)

2. การปรับตัวทางสังคม (Social Standards) ซึ่งการที่บุคคลจะปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีต้องประกอบด้วยลักษณะดังนี้

2.1 ปทัสถานทางสังคม (Social Norm) หมายถึงการที่บุคคลเคารพในสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้จะเข้าใจความถูกต้องของสังคม

2.2 ทักษะทางสังคม (Social Skill) หมายถึงการที่บุคคลมีการปรับตัวเข้ากับเพื่อนและคนแปลกหน้า เป็นที่ชื่นชอบของผู้อื่น และมีความสนใจปัญหา หรือกิจกรรมต่าง ๆ

2.3 แนวโน้มทางสังคม (Social Tendencies) หมายถึงการที่บุคคลมีการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง หรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงของสังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว (Family Relation) หมายถึงการที่บุคคลรู้สึกว่าได้รับการดูแลอย่างดีจากครอบครัว มีความอบอุ่นปลอดภัยและมั่นใจในตนเองในความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว

2.5 ความสัมพันธ์ในโรงเรียน (School Relation) หมายถึงการที่บุคคลรู้สึกว่าได้ได้รับความรักจากครู มีความสุขที่ได้อยู่ร่วมกับเพื่อน นักเรียนมีความรู้สึกทำงานมีความเหมาะสมกับความสนใจและวุฒิภาวะของตน

2.6 ความสัมพันธ์กับชุมชน (Community Relation) หมายถึงการที่บุคคลเข้ากับเพื่อนบ้านได้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชุมชนตนเอง เข้าสมาคมกับคนแปลกหน้าได้ มีความพอใจในกฎเกณฑ์และสวัสดิภาพของชุมชน

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 203 –225) ได้กล่าวถึงรูปแบบการปรับตัวไว้ว่า รูปแบบการปรับตัวนั้นมี 3 รูปแบบสรุปได้ดังนี้

1. การปรับตัวแบบสู้หรือก้าวร้าว (Aggressive Reaction or Adjustment by Defense) หมายถึงการปรับตัวแบบเผชิญหน้า หรือ เผชิญกับอุปสรรคที่ขวางกั้น เข้าเผชิญกับสังคมโดยไม่หลีกเลี่ยง เผชิญสถานการณ์ด้วยการไม่ยอมถอยหนี เป็นการปรับตัวแบบสู้ หรือ ก้าวร้าวโดยตรง ซึ่งเป็นการเผชิญอย่างตรงไปตรงมา หรือก้าวร้าวทางอ้อม ซึ่งเป็นการแสดงทางอ้อม เพราะเป็น

การแสดงออกโดยตรงไม่ได้ แบบการปรับตัวอธิบายได้ดังนี้

1.1 การสร้างจุดเด่นให้แก่ตนเอง หรือการอวดอ้างตนเอง (Ego Centricism) เรียกร้องความสนใจ (Attention Getting) หมายถึงการยกย่องตนเอง หรือกล่าวอ้างสรรพคุณของตนเอง เมื่อรู้สึกว่าคุณค่าตนคนยกย่องนับถือ ไม่มีความปลอดภัย

1.2 แบบลดตัวลงสู่สภาพความเป็นจริง หมายถึงการปรับตัวสู่ความจริง เช่นเคยมียศตำแหน่ง เมื่อไม่มีก็ปรับพฤติกรรมใหม่เป็นต้น

1.3 แบบก้าวร้าวทำลาย เช่น การรุกราน การทำลาย โจมตี ต่อต้านเหตุของการคับข้องใจ

1.4 การดื้อรั้น (Rebell) แสดงออกแบบอาการไม่เชื่อฟังคำสั่ง
ตัดขาด (Dissociation) เป็นการตัดขาดความต้องการทำสิ่งนั้นไป
คนสองบุคลิกภาพ (Dual Personality) มีความเป็นอยู่ในชีวิตสองแบบในคนเดียว

1.7 ต้องทำให้สมบูรณ์แบบ (Perfectionism) คือการทำอะไรต้องสมบูรณ์แบบที่สุด ถ้ามากเกินไปก็เกิดความผิดปกติอย่างหนึ่ง

1.8 การแสดงออกอย่างเปิดเผย (Acting Out)

2. การปรับตัวโดยการหนี เป็นการหนีให้พ้น ความไม่สบายใจ มีแบบต่าง ๆ ดังนี้

2.1 เลี่ยงหนี ได้แก่

2.1.1 การปรับตัวแบบหลีกเลี่ยง คือหนีอย่างตรง ๆ เก็บตัวไม่ยุ่งเกี่ยว

2.1.2 การหนี เช่น การหนีอุปสรรค ไม่กล้าสู้

2.1.3 การหลบหนีสังคมประเภทรุนแรงเป็นโรคจิตชนิดหนึ่ง เรียกว่า สกิสโซไฟรเนีย

2.1.4 หลบหนี เช่น เห็นว่าทำไม่ได้ก็ไม่ทำ

2.1.5 การแยกตัวเองออกจากสังคม

2.1.6 การพเนจร เช่น เปลี่ยนงาน เปลี่ยนที่อยู่

2.1.7 การแยกตนคือการแยกไปสู่โลกใหม่

2.1.8 การถดถอย คือการหลบหลีกเลี่ยง

2.2 แบบความฝันเป็นการระบายความเครียดอย่างหนึ่ง

2.3 การปรับตัวแบบต่อต้านหรือปฏิเสธตลอดเวลา หรือการขัดแย้งไม่เพียงแต่หลบหนีเท่านั้นแต่ยังทำความเดือดร้อนให้เกิดขึ้นด้วย เช่นไม่ร่วมมือ

2.4 การเก็บกด หรือการสกดกัน หรือการกักกด หรือเก็บฝังอย่างไม่ตั้งใจหรือการกดบังคับ คือบุคคลพยายามล้มประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความคับข้องใจอย่างรวดเร็ว

2.5 การย้อนกลับหรือการถอยหลังเข้าคลองคือกลับไปทำพฤติกรรมที่ตนเคยได้รับ

ความสมหวังในอดีต

2.6 การฝันเฟื่องหรือการฝันกลางวันเป็นการปรับตัวแบบยอมแพ้หรือหลีกเลี่ยงอย่างหนึ่ง

2.7 ใช้วิธียอมแพ้ ไม่ทำ ไม่ยุ่งเกี่ยว

2.8 ใช้วิธีการย้ายที่ ย้ายความรู้สึกที่มีต่อคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งแทน

2.9 การเฉยเมย หรือไม่แยแส ทำเป็นไม่รู้ร้อน

2.10 การนิทนาบว่าร้าย นิทนาบว่าร้ายชมคนอื่น

3. การปรับตัวโดยการประนีประนอม (Compromise Reaction) เป็นการปรับตัวโดยลดความทะเยอทะยานลงและหาทางอื่นมาทดแทนสิ่งที่ขาดหาย มีแบบต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การทดแทนหรือหาสิ่งอื่นมาทดแทน คือมีการตั้งเป้าหมายใหม่แทนสิ่งเก่า

3.2 การแสดงตรงกันข้าม เป็นการปรับตัวแบบหน้าไว้หลังหลอก แบบเปลี่ยนหน้ามือเป็นหลังมือ

3.3 การไม่อยู่นิ่งเมื่อเกิดความตึงเครียด เช่นการบ่น

3.4 การอ้างบารมีหรืออาศัยบารมี หรือการเลียนแบบเป็นการแสดงออกเพื่อเรียกร้อง

ความสนใจ

การป้ายความผิดหรือการชัดโทษกล่าวร้ายผู้อื่นเกิดจาก ความรู้สึกผิดแต่ไม่ยอมรับผิด

การติดชะงัก การติดอยู่กับภาวะเดิมเนื่องจากความกลัวการเปลี่ยนแปลง

การตั้งข้ออ้างหรือหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง เป็นการอ้างเหตุผลขึ้นมาเพื่อปิดบัง เพื่อปรับตัวให้พ้นหนี ขอบใจ

วิธีลงโทษตัวเองเป็นการปรับตัวเมื่อรู้ตัวว่าทำผิดหรือทำสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับเป็น

การรู้สึกสำนึกผิด

การป้องกันตัวไว้ล่วงหน้าเพื่อไม่ให้เกิดความผิดหวัง

3.10 ปรับตัวแบบเกิดความกลัวเป็นการหลบความผิดหวังในโอกาสต่อไปด้วยการแสดง

อาการกลัว

จากรูปแบบการปรับตัวที่กล่าวมาสรุปได้ว่าลักษณะการปรับตัวของคนเรานั้นมีลักษณะใหญ่อยู่ 2 ลักษณะคือ

1. การปรับตัวได้หมายถึงการยอมรับในสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วปรับเปลี่ยนตนเองไปในทางที่ดีขึ้น มีมุมมองต่อสิ่งที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจไปในทางแก้ไข

2. การปรับตัวไม่ได้ หมายถึง การไม่ยอมรับต่อสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจนั้น ซึ่งการไม่ยอมรับนี้เกิดการปรับตัวเป็น 2 รูปแบบคือ

2.1 เกิดการหาสิ่งทดแทน หมายถึงการปรับตัวไปในทิศทางอื่น หรือการสร้างจุดเด่นในเรื่องอื่นเพื่อให้ตนเองอยู่ในสังคมได้

2.2 หลีกเลียงจากสิ่งที่ทำให้ตนเองเกิดความคับข้องใจ หรือสิ่งที่นำไปสู่การเกิดความคับข้องใจนั้นเพื่อพาตนเองให้หลุดพ้น

1.5 ลักษณะการปรับตัวทางการเรียน

จากการศึกษาพบว่าได้มีผู้กล่าวถึงการปรับตัวทางการเรียนไว้ดังนี้

ประธาน วัฒนาวาณิชย์ (2529 : 31 –35) กล่าวถึงการปรับตัวทางการเรียนสรุปได้ว่าการเรียนของผู้เรียนให้ได้ผลดีนั้น มีลักษณะดังนี้

1. ความอยากเรียน (Motivation) การมีความศรัทธาอยากเรียน นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกของการเรียน และเป็นความสำเร็จไปแล้วเกินครึ่ง วิธีการกระตุ้นให้เกิดความอยากเรียน คือ เราใจตนเองให้เกิดความสนใจอยากเรียน

2. การแสดงต่อการเรียน (Reaction) การเรียนจะได้ผลมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เรียน คือผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมอย่างแรงกล้า มีจุดมุ่งหมายในการเรียนอย่างแน่วนอน ซึ่งจะเรียนได้ดีกว่าผู้ที่ไม่มีความพร้อมในการเรียน

3. สมาธิในการเรียน (Concentration) การเรียนจะมีประสิทธิภาพต้องอาศัยความตั้งใจและจดจ่ออยู่กับการเรียน ความพร้อมที่จะเรียนและความสนใจ ต้องจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเรียน เช่น ความหิว ความอิม เสียงดัง เป็นต้น ให้หมดไป

4. การจัดลำดับเรื่องที่เรียน (Organization) ผู้เรียนจะต้องรู้จักคิดลำดับในเรื่องที่จะเรียนให้เป็นหมวดหมู่ก่อนหลัง มิฉะนั้นจะสับสนทำให้เรียนไม่เข้าใจ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน

5. ความเข้าใจ (Comprehension) นักเรียนจะต้องเข้าใจเรื่องที่จะเรียนว่ามีความมุ่งหมายอย่างไร รู้จักจับหลักสำคัญในเรื่องนั้น

ทรรศนียา กัลยาณมิตร (2530 : 4-7) กล่าวถึงการเรียนของนักศึกษาสรุปได้ว่าในปีแรกในมหาวิทยาลัยนั้น นักศึกษาทุกคนยอมรับว่า เป็นปีของการเปลี่ยนแปลงและมีการปรับตัวที่ค่อนข้างสับสน เมื่อนักศึกษาเข้ามาอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ จะต้องสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนใหม่ที่มาจากที่ต่างๆ ที่มีพื้นฐานการอบรมด้านจิตใจ มารยาท และความประพฤติที่ต่างกัน ต้องพัฒนาดตนเองให้มีอุปนิสัยที่ดีในการเรียน รู้จักจัดตนเองให้สมดุลระหว่างการเรียนและกิจกรรม

จากลักษณะของการปรับตัวในการเรียนที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้เรียนจะต้องเกิดความสนใจอยากเรียน มีการแสดงต่อการเรียน มีจุดมุ่งหมายในการเรียน มีสมาธิในการเรียน รู้จัก

คิดลำดับเรื่องที่เรียน มีความเข้าใจเรื่องที่จะเรียน มีการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนใหม่ รู้จักจัดตนเองให้สมดุลระหว่างการเรียนและกิจกรรม

1.6 นิสัยในการเรียน

นิสัยในการเรียน ซึ่ง คำว่า “ นิสัย ” คือแนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมจนเป็นนิสัย และเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์ (Eysenck. Arnold and Meili. 1972 :40)

แมดดอกซ์ (Maddox . 1963 : 2) กล่าวว่า นิสัยขึ้นอยู่กับโอกาสที่บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือบังเกิดความพึงพอใจ กล่าวคือพฤติกรรมใดที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมนั้นๆ ก็จะถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีก จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป นิสัยในการเรียนจึงเป็นพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่บุคคลมีความพึงพอใจและปฏิบัติเป็นประจำโดยที่พฤติกรรมนั้นอาจมาจากทักษะในการเรียนและเทคนิคในการเรียน (Wrenn. 1968 : 1-4)

เรนน์ และลาร์เซน (Wrenn and Larsen. 1969 : 5-11) กล่าวว่านิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียน นักศึกษา ประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ประกอบด้วยสมาธิในการเรียน วิธีการอ่านและการจดคำบรรยาย การวางแผนการเรียนหรือการแบ่งเวลาเรียน การทบทวนบทเรียน และเจตคติที่มีต่อการเรียน นอกจากนี้ ฝ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

โฮล์ทซ์แมน (Holtzman. 1965 : 17) ได้กล่าวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียนว่า หมายถึง พฤติกรรมการเรียนที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับ

1. การใช้เวลาเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้เวลาได้อย่างเหมาะสมในการเรียนและการทำงาน รู้จักแบ่งเวลาว่าควรทำเรื่องใดก่อนหลัง ไม่ผัดผ่อน หลีกเลียง รอเวลา ทำในเวลากระชั้นชิด ไม่เสียเวลากับเรื่องที่ไม่เป็นสาระจนเกินควร ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทันต่อเวลา

2. วิธีการเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้วิธีการเรียนอย่างถูกต้อง มีการวางแผน เตรียมงาน ก่อนลงมือทำ รู้จักแหล่งข้อมูลที่ต้องการทราบ ทำงานด้วยความมีระเบียบ รอบคอบ ทำให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

สำเนา ขจรศิลป์ (2537 : 84) กล่าวถึงปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยไว้ว่า ระบบการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษานั้น แตกต่างกับระบบการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา อีกทั้งนักศึกษาขาดทักษะในการเรียน เช่น การจดคำบรรยาย การค้นคว้า และการศึกษาด้วยตนเอง ตลอดจนการแบ่งเวลา เพื่อการศึกษาเล่าเรียนที่ถูกต้อง จึงทำให้นักศึกษาเกิดปัญหาในการปรับตัว คำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีนิสัยการเรียนที่ไม่เหมาะสมจะมีปัญหาการปรับตัวในด้านการเรียน นอกจากนี้การที่นักศึกษาเปลี่ยนสถานภาพจากนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาย่อมพบปัญหาในด้านต่างๆมากมาย สำหรับปัญหาด้านการเรียนนั้น วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 22) กล่าวว่า เนื่องจากการเรียนในระดับอุดมศึกษา เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาพยายามศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักค้นคว้า รู้จักใช้ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการสังเกต ชักถาม จดจำ สำนวน ปฏิบัติจริง และจากการอ่าน การเรียนระดับนี้ นักศึกษา จึงต้องรู้จักขวนขวายฝึกตนเอง สร้างวินัยในตนเอง ไม่มีอาจารย์คอยดูแล ประคบกับขณะที่เรียน จดคำบรรยายไม่ทัน ไม่รู้จักสาระสำคัญของเนื้อหา ไม่ทราบวิธีทำรายงานที่ถูกต้อง เวลาสอบก็เคยชินกับข้อสอบที่มีแต่วงๆ ซิดๆ เมื่อให้เขียนคำอธิบาย ยกตัวอย่าง ดีความ วิเคราะห์หรือให้เหตุผลก็ไม่อาจทำได้ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้คะแนนไม่ดีจะเกิดความท้อแท้ เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน เกิดความเบื่อหน่ายในการฟังคำบรรยาย ไม่มีกำลังใจศึกษาค้นคว้า หรือแรงจูงใจให้อยากเรียน อาจนำมาซึ่งความคับข้องใจ จนเป็นสาเหตุให้บางคนเป็นโรคจิตได้

จะเห็นได้ว่า นิสัยในการเรียนเป็นพฤติกรรมที่สืบเนื่องมาจากทักษะในการเรียนและเทคนิคในการเรียนในการสร้างกิจกรรมเชิงสื่อสารเสริมบทเรียน เพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาสำหรับนักศึกษา อาจถือได้ว่าเป็นเทคนิคในการเรียนอย่างหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ ดังนั้นนิสัยในการเรียนจึงหมายถึง พฤติกรรมทางด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนี้ส่วนหนึ่งมาจากเทคนิคในการเรียน รวมถึงการทำงานและการใช้เวลาอย่างเหมาะสมของนักศึกษาด้วย

สรุปได้ว่า นิสัยการเรียนของนักศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา นักศึกษาที่มีนิสัยการเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่รู้จักแบ่งเวลาเรียน ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ขาดทักษะในการศึกษาค้นคว้า ไม่มีสมาธิในการเรียน และขาดทักษะในการจดคำบรรยาย จะมีปัญหาการปรับตัวด้านการเรียนเกิดผลกระทบต่อการเรียน และการลาออกกลางคันของนักศึกษา

1.7 การปรับตัวทางการเรียน

สำรวจ ประโพลีศรี (2544 : 6) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวทางการเรียนว่าเป็นการแสดงออกของนักเรียนที่เกี่ยวกับการตั้งใจเรียน การเอาใจใส่ต่อการเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้สามารถเรียนได้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จในการเรียน

สุมาลี สุวรรณภักดี (2541 : 8) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวทางการเรียนว่า หมายถึง การที่นักศึกษาตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน มีความคาดหวังจะเรียนให้ได้ดี มีความมุ่งมั่นจะเรียนให้สำเร็จ รู้จักขอคำปรึกษาและขอความช่วยเหลือด้านการเรียนจากบุคคลต่างๆ ยอมรับการทำงานเป็นทีม กล้าอภิปรายและซักถามข้อข้องใจกับอาจารย์ สามารถควบคุมความวิตกกังวลในการสอบได้ และมีความพึงพอใจในวิชาชีพที่เลือกเรียน

วุฒิชัย จงคำนิ่งสีล (2538 : 9) ให้ความหมายของการปรับตัวทางการเรียนไว้ว่า การปรับตัวด้านการเรียน หมายถึง ความสามารถที่นักเรียนปรับปรุงตนเองเกี่ยวกับการเรียนที่นักเรียนประสบอยู่ ดังนี้

1. ด้านการฟังคำบรรยาย ปรับตัวโดยการตั้งใจฟังคำบรรยาย
2. ด้านการจดบันทึกจากการบรรยาย ปรับตัวโดยจดบันทึกหัวข้อที่สำคัญเขียนคำอธิบายขยายหัวข้อสำคัญอย่างสั้น
3. ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ปรับตัวโดยการศึกษาวิธีการค้นคว้าในห้องสมุด ปรึกษารุ่นพี่ ขอคำแนะนำจากอาจารย์
4. ด้านการปฏิบัติจริงในห้องปฏิบัติการ ปรับตัวโดยการศึกษาคำอธิบายการใช้ห้องปฏิบัติการอย่างละเอียด ฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ห้องปฏิบัติการจากอาจารย์ให้เข้าใจ ศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานหรือคำสั่งในใบงานให้เข้าใจ
5. ด้านการฝึกฝนทักษะ ปรับตัวโดยการขอเวลาเข้าฝึกฝนการทำงานในห้องปฏิบัติการมากขึ้น ปรึกษาอาจารย์ผู้สอน ดูแบบจากการปฏิบัติงานของเพื่อน แล้วนำมาปรับปรุงตนเองให้มีทักษะมากขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีแนวคิดที่กล่าวถึงการปรับตัวทางการเรียนโดยการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จไว้ดังนี้

แนวคิดเรื่องการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จเริ่มจาก การวิเคราะห์ข้อมูลของไดเนอร์และดีเวล (Vandewalle. 1997 : 998 ; citing Diener. 1978 & Dweck. 1980) ที่ศึกษาความล้มเหลวในการแก้ปัญหาการทำงานของเด็ก พบว่า มีเด็กบางส่วนกล่าวถึงความล้มเหลวของตนว่าเป็นผลมาจากความไม่สนใจของตน และให้ความเห็นว่าเป็นเพราะความบกพร่องด้าน

ความสามารถทางสมองของตน จึงเรียกรูปแบบการตอบดังกล่าวว่าเป็นรูปแบบการตอบซึ่งช่วยเหลือตนเองไม่ได้ (Helpless – Response) แต่เด็กบางส่วนมองเห็นความล้มเหลวไปกับการพัฒนาวิธีการในการแก้ปัญหา และมีความสุขในการแก้ปัญหาที่ยาก โดยมองว่าเป็นความท้าทาย เรียกว่าเป็นการตอบแบบรอบรู้ (Mastery – Response)

จากงานวิจัยของเฮมส์ ดีเวค และฮูตตันและมี้ท์ (Huitt. 1998 : 7 ; citing Ames.1992, Dweck. 1986 and Urdan & Maehr. 1995) เกี่ยวกับทฤษฎีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ แบ่งลักษณะเป้าหมายเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. เป้าหมายด้านความรอบรู้ หรือการเรียนรู้ ที่ให้ความสำคัญต่อความสามารถและความรอบรู้ ในด้านของความรู้และทักษะใหม่ๆที่จัดขึ้น
2. เป้าหมายด้านการปฏิบัติ หรือการใส่ใจตนเอง ให้ความสำคัญต่อความสำเร็จซึ่งดูจากการยอมรับจากคนทั่วไปและการทำสิ่งต่างๆให้ดีกว่าคนอื่นหรือ การทำสิ่งต่างๆอย่างดีโดยไม่ต้องใช้ความพยายามมาก
3. เป้าหมายด้านสังคม ให้ความสำคัญเกี่ยวกับมิตรภาพระหว่างบุคคลนอกจากนี้ ฮิวท์ (Huitt.1998 : 7) กล่าวว่า ในบริบทที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ในโรงเรียนซึ่งรวมถึงการทำงานในภาวะที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนั้น นักเรียนที่มีเป้าหมายด้านความรอบรู้มีลักษณะการทำงานที่มีทั้งเป้าหมายด้านการปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านสังคม อย่างไรก็ดี เพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต เราจะมีลักษณะของเป้าหมาย 3 ลักษณะ เป็นตัวกำหนดนอกจากนี้ ฮิวท์ ยังกล่าวถึงอีกรูปแบบหนึ่งของแนวคิดนี้ คือ บุคคลที่มีแรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงความล้มเหลวส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับเป้าหมายด้านการปฏิบัติ โดยลักษณะของบุคคลที่เลือกทำงานง่ายหรือยากนั้นก็เพื่อ ที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี หรือการมีข้อแก้ตัวที่ดีในกรณีที่ตนเองพบกับความล้มเหลว และ บุคคลที่มีแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จ ส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับเป้าหมายด้านความรอบรู้ โดยมีลักษณะที่ยึดถือหลักในการเลือกงานที่ยาก เพื่อสนองความสนใจที่ท้าทายของตนเอง แต่ก็ยังมุ่งหวังที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งที่คาดหวัง

จากโครงสร้างทางองค์ประกอบของการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จสรุปได้ว่า การปรับตัวทางการเรียนโดยการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จมีการปรับตัว 3 ลักษณะ คือ

1. การกำหนดเป้าหมายโดยความรอบรู้ (Mastery Goal Orientation)
หมายถึง การปรับตัวเนื่องจากความต้องการของนักเรียนที่จะพัฒนาความสามารถของตนจึงมีความพยายามที่จะเรียนรู้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนให้เพิ่มมากขึ้น โดยให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่องานหรือการบ้านที่ได้รับ

2. การกำหนดเป้าหมายโดยวิธีการปฏิบัติ (Performance – Approach Goal Orientation) หมายถึง การปรับตัวของนักเรียนเนื่องจากความต้องการของนักเรียนที่จะแสดงให้เห็นว่าตนเองมีความสามารถเหนือผู้อื่นในการเรียนหรือการทำงานหรือการบ้านที่ได้รับ

3. การกำหนดเป้าหมายโดยหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ (Performance – Avoid Goal Orientation) หมายถึง การปรับตัวเนื่องจากความต้องการของนักเรียนที่จะหลีกเลี่ยงการใช้ความพยายามที่จะศึกษาหาความรู้หรือเรียนรู้ รวมทั้งหลีกเลี่ยงการทำงานหรือการบ้านที่ได้รับเนื่องจากว่าตนเองไม่มีความสามารถ และกลัวว่าสังคมจะไม่ยอมรับ

จากงานวิจัยของแวนเดวอลล์ (Vandewalle. 1997 : 995-1015) ที่ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จจากแนวคิดเกี่ยวกับมิติของการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จจากแนวคิดของเอลเลียต (Vandewalle. 1997 : 1000 ; citing Elliot. 1994) โดยศึกษาจากเครื่องมือวัดการกำหนดเป้าหมายหลักในการทำงาน และพบว่าโครงสร้างของการกำหนดเป้าหมายประกอบด้วยมิติด้านต่างๆ ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายด้านการเรียนรู้ เป็นความต้องการที่จะพัฒนาตนเองโดยต้องการทักษะใหม่ๆ การเรียนรู้ใหม่ๆ และมีการปรับปรุงความสามารถของตนเองอยู่เสมอ

2. การกำหนดเป้าหมายโดยแสดงถึงการปฏิบัติ เป็นความต้องการที่จะพิสูจน์ความสามารถในด้านหนึ่ง และประสบความสำเร็จในด้านนั้นซึ่งพิจารณาแล้วว่าชอบมากกว่าสิ่งอื่น

3. การกำหนดเป้าหมายโดยหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการแสดงความสามารถในด้านหนึ่งและหลีกเลี่ยงการพิจารณาในทางลบเกี่ยวกับความสามารถในด้านนั้น

สรุปได้ว่าการปรับตัวทางการเรียน หมายถึง การเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลให้สอดคล้องกับลักษณะของการเรียน โดยเห็นได้จากการแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับการตั้งใจเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีความคาดหวังจะเรียนให้ได้ดี รู้จักขอคำปรึกษา ขอความช่วยเหลือด้านการเรียนจากบุคคลต่างๆ ยอมรับการทำงานเป็นทีม กล้าอภิปรายและซักถามข้อข้องใจกับอาจารย์ สามารถควบคุมความวิตกกังวลในการสอบได้ มีความพึงพอใจในการเรียนสามารถเรียนได้อย่างมีความสุขโดยที่การปรับตัวทางการเรียนในที่นี้รวมถึงการแสดงออกของนักเรียนที่เกี่ยวกับความอยากเรียน การแสดงตอบต่อการเรียน สมาธิในการเรียน การจัดลำดับเรื่องที่เรียน ความเข้าใจ ความพร้อมในการเรียน การทบทวนบทเรียน การพยายามตั้งใจเรียนและการเตรียมตัวก่อนเรียนโดยที่การแสดงออกนั้นเป็นไปอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในการเรียน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรปัจจัย

2.1 เจตคติต่อสถานศึกษา

คำว่า “เจตคติ” มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Attitude” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Aptus” แปลว่า นุ่มเอียง เหมาะสม ได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาทั้งชาวไทยและต่างประเทศให้คำนิยามของเจตคติไว้ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 146) อธิบายว่า เจตคติ หมายถึงความรู้สึกภายในของบุคคล ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น และความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มของการตอบสนองต่อสิ่งนั้น ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นในทางสนับสนุนหรือโต้แย้งคัดค้านก็ได้

สุชา จันทน์อม (2531 : 242) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคล ที่มีต่อบุคคล วัตถุสิ่งของหรือสถานการณ์ต่างๆ เป็นไปในทางที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

ถวิล ธาราโกชน์ (2534 : 59) ได้กล่าวสรุปถึงความหมายของเจตคติว่า หมายถึงความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกนั้นอาจจะเป็นไปในทางที่พึงพอใจหรือไม่พอใจก็ได้

สำหรับนักการศึกษาต่างประเทศได้กล่าวถึงความหมายของเจตคติไว้ดังนี้

โรคีส (Rokeach 1970 : 112) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่าหมายถึงการผสมผสาน หรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

จาก Dictionary of Education ซึ่ง กู๊ด (Good. 1973 : 49) เป็นบรรณาธิการได้ให้คำจำกัดความว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงหรือความรู้สึกที่มีต่อวัตถุ สถานการณ์ หรือค่านิยม โดยปกติจะประกอบด้วย ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ พอใจ ไม่พอใจ

ฟิชเบิน และ อาซเซน (Fishbein and Ajzen. 1975) ได้ให้ความหมายของเจตคติ ไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่ได้เรียนรู้ที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ชอบหรือไม่ชอบอย่างคงเส้นคงวา

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การตอบสนองต่อสิ่งนั้นจะเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ คือ มีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ เป็นต้น

ดังนั้นเจตคติต่อสถานศึกษา จึงหมายถึงความคิดเห็น ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะ แสดง พฤติกรรมของนักเรียน ทั้งทางบวกและทางลบ ต่อสถานศึกษา เกี่ยวกับบรรยากาศในโรงเรียน อาคารสถานที่

2.1.1 ลักษณะและองค์ประกอบของเจตคติ

ลักษณะของเจตคติ ได้มีผู้ศึกษาลักษณะของเจตคติไว้ทั้งนักการศึกษาไทยและต่างประเทศ ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 146) กล่าวถึงลักษณะของเจตคติไว้ว่าเจตคติเป็นพฤติกรรม หรือความรู้สึกทางด้านจิตใจ ที่มีต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งในทางสังคมเจตคติเป็นความรู้สึกที่เกิด จากการเรียนรู้ เกี่ยวกับสิ่งเร้าหรือเกี่ยวกับประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งหมายถึงว่า บุคคลใดจะมีเจตคติอย่างไรต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ บุคคลนั้นจะต้องเคยพบเห็นรู้อยู่ละเอียดย เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน การแสดงออกของเจตคติหรือการตอบสนองสิ่งเร้าใดๆ จะเป็นไปในรูป ของการสนับสนุนคล้อยตาม ซึ่งเรียกว่า เป็นไปในทางบวก หรือในรูปของโต้แย้ง คัดค้าน ซึ่ง เรียกว่าเป็นไปในทางลบ หรืออาจรู้สึกเฉยๆต่อสิ่งเร้านั้น

นอกจากนี้ ซาร์เทิน (Sartain 1973 : 108-109)ได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น คน สิ่งของ แม้กระทั่งสิ่งที่เป็น นามธรรมอย่างความมีเสรีภาพ หรือพระผู้เป็นเจ้า เป็นต้น
 2. เจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมมีทิศทาง คือ เจตคติที่เป็นไปในทางบวกหรือทางลบและมีความเข้มข้น คือ ระดับความชอบหรือไม่ชอบมากน้อยแตกต่างกันไป
 3. เจตคติเป็นแนวโน้มในการแสดงออกของบุคคลในทางที่ชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- สรุปได้ว่า ลักษณะของเจตคตินั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละ บุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สามารถเปลี่ยนแปลงได้ การแสดงออกหรือการตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ จะเป็นไปได้ทั้งทางบวกและในทางลบ

2.1.2 องค์ประกอบของเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 3-4) ไพศาล หวังพานิช (2526 : 147) และ ศักดิ์ สุนทรเสถณี (2531 : 4-5) ได้ทำการวิเคราะห์แยกแยะองค์ประกอบของเจตคติออกเป็น 3 ประการด้วยกันคือ

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) ได้แก่ ความคิดซึ่งเป็น องค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิดที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ
2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนประกอบ

ทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกซึ่งจะเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่งในลักษณะการยอมรับหรือปฏิเสธต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางการปฏิบัติ หรือการกระทำ (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติ หรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสม จะเกิดการปฏิบัติหรือมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

สุชา จันทน์เอม (2531 : 242-243) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติว่า เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการเช่นเดียวกัน แต่มีบางองค์ประกอบที่มีชื่อเรียกแตกต่างกัน ดังรายละเอียดดังนี้

1. Cognitive Component เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้หรือความเชื่อถือของบุคคล ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากบุคคลมีความรู้หรือเชื่อว่าสิ่งใดดี ก็มักจะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ในทางตรงข้ามหากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดีก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. Feeling Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกของบุคคล ซึ่งมีอารมณ์เกี่ยวข้องอยู่ด้วย นั่นคือ หากบุคคลมีความรู้สึกรัก หรือชอบพอนในบุคคลใดหรือสิ่งใด ก็จะช่วยให้เกิดเจตคติที่ดีต่อบุคคลนั้นไปด้วย แต่ถ้าหากมีความรู้สึกเกลียดหรือโกรธบุคคลใด สิ่งใด ก็จะทำให้มีเจตคติที่ไม่ดีต่อบุคคลนั้นหรือสิ่งนั้น

3. Action Tendency Component เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล คือ ความโน้มเอียงที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตอบโต้อย่างใดอย่างหนึ่งออกมา พฤติกรรมที่เขาแสดงออกมานั้น เกิดจากความรู้และความรู้สึกที่เขาเกี่ยวข้องเกี่ยวกับเกี่ยวกับวัตถุ เหตุการณ์หรือบุคคลนั้นๆนั่นเอง

องค์ประกอบทั้งสามอย่างข้างต้นนี้ มีความสัมพันธ์อย่างแยกไม่ออก เกี่ยวกับเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ส่วนนักการศึกษาต่างประเทศ ไทรแอนดิส (Triandis 1971 : 2-3) ได้แบ่งองค์ประกอบของเจตคติเป็น 3 ด้าน เช่นเดียวกัน คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจของบุคคลที่ดีต่อสิ่งเร้าต่างๆ เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินสิ่งเร้านั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า เมื่อมีความรู้ความเข้าใจแล้วจะเกิดความรู้สึกต่อสิ่งนั้น ซึ่งอาจเป็นไปทั้งทางบวกและทางลบ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้หรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะกระทำ อันเป็นผลมาจากความรู้ความเข้าใจและความรู้สึก ซึ่งแสดงออกมาในรูปของการประพฤติปฏิบัติหรือการตอบสนองต่อสิ่งเร้า นั้น ด้วยการยอมรับหรือปฏิเสธ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เจตคติมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านการกระทำ หรือพฤติกรรม องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเจตคติของแต่ละบุคคลจะนั้น ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของเจตคติทั้ง 3 ด้านนี้ เพื่อสร้างเสริมและพัฒนาเจตคติที่ดีในการเรียนให้แก่นักเรียน

เฉลิมพล ศรีหงษ์ และคนอื่น ๆ (2521 : 147 – 148) ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติของ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ชั้นปีที่ 1 โดยเฉลี่ยแล้วมีเจตคติต่อมหาวิทยาลัยใน ระดับปานกลางค่อนข้างดี คือ นักศึกษาร้อยละ 78.441 มีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย ร้อยละ 21.559 มีเจตคติไม่ดีต่อมหาวิทยาลัย นักศึกษาที่มีอายุมากและนักศึกษาที่ประกอบอาชีพแล้วมีสหสัมพันธ์เชิงบวกกับเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาจากจังหวัด มัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีสหสัมพันธ์เชิงลบกับเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนเพศ ภูมิลำเนา และระดับชั้นหรือยศของนักศึกษาที่มีอาชีพรับราชการ ไม่มีสหสัมพันธ์กับเจตคติ ของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหงแต่อย่างใด

เฉลิมเผ่า อจละนันท์ (2527 : 77-80) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และสายอาชีพที่มีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5,020 คน แล้วแบ่งเป็นสายสามัญ และสายอาชีพอย่างละเท่าๆกัน คือ 2,510 คน จำแนกเป็นนักเรียนในส่วนกลาง 1,920 คน แล้วแบ่งเป็นสายสามัญและสายอาชีพอย่างละเท่าๆกัน คือ 960 คน นักเรียนในส่วนภูมิภาค 3,100 คน แล้วแบ่งเป็นสายสามัญและสายอาชีพอย่างละเท่าๆกัน คือ 1,550 คน เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้แก่ สภาพภูมิหลังของนักเรียน ความรู้สึกที่มีต่อมหาวิทยาลัย ต่อระบบการเรียนการสอน ความสนใจที่จะเข้าศึกษา ความรู้สึกศรัทธาต่อบัณฑิตและข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต และไคสแควร์ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ มีเจตคติต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหงดีกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วนภูมิภาค มีเจตคติต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหงดีกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วน

กลาง ในฐานะครอบครัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในระดับสูงและปานกลางจะมีความรู้สึกต่อระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหงดีกว่านักเรียนที่มีฐานะครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำและปานกลางสนใจที่จะเข้า ศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหงสูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลการเรียนในระดับดี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วนภูมิภาคมีความศรัทธาต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมากกว่านักเรียนในส่วนกลาง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ มีความรู้สึกต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยรามคำแหงดีกว่านักเรียนสายสามัญ

สรุปได้ว่า เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อสถานศึกษามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางด้านสังคม และสภาพแวดล้อมภายในสถาบันมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ถ้า นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษาจะปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษามีเจตคติที่ไม่ดีต่อสถานศึกษา

2.2 บรรยายภาพทางการเรียน

อิทธิพลของชั้นเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่นอกเหนือจากบ้านและเพื่อนที่จะมีผลต่อสุขภาพจิตของเด็กและมีส่วนช่วยให้เด็กได้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี เช่นบรรยากาศของโรงเรียนและห้องเรียน ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ควรละเลยในเรื่องนี้ ดังที่มีผู้ทำการศึกษา วิจัยดังนี้

ประติพันธ์ อุปรมัย (2523 : 123 –137) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนพอสรุปได้ 4 ประการ คือ

1. บุคลิกภาพบางประการของครูมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน รูปร่าง หน้าตา และการแต่งกาย มีผลต่อการดึงดูดความสนใจ แต่ บุคลิกภาพบางประการ เช่น สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด อารมณ์ขันและบทบาทในฐานะผู้นำของครูมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างมาก

พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติ และความคาดหวังบางประการที่ครูมีอยู่มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนและต่อนักเรียน เป็นผู้ที่มีมองโลกในแง่ดี ย่อมเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ชั้นเรียนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติในทางตรงข้าม ความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียน มักมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูที่แสดงออกต่อนักเรียนด้วย

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การให้นักเรียนได้ซักถาม เข้าร่วมกิจกรรมให้มาก จะทำให้บรรยากาศใน

ชั้นเรียนมีความสุข กระตือรือร้น ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนด้วยตนเอง ก็มีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียนด้วย

4. ครูรู้จักใช้การเสริมแรงที่เหมาะสม จะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน การเสริมแรงที่ทำอย่างจริงใจ เหมาะกับสภาพการณ์ ไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะกับพฤติกรรมที่ดีที่สุด แต่ควรใช้กับพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะกับนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 48 – 67) ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนและผู้สอน ในแง่ของการปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัว ให้เกิดขึ้นการเรียนรู้มิใช่เกิดในห้องเรียนเสมอไป ดังนั้นการซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่าย

2. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เช่น การอภิปราย การโต้เถียง การรายงาน จะช่วยให้ผู้เรียนตอบสนองระหว่างกัน ฝึกทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างบรรยากาศของสังคมที่เป็นกันเองระหว่างผู้เรียน

3. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ง่ายขึ้นลดเวลาการเรียนการสอน การนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน

4. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในมหาวิทยาลัย ตั้งแต่อาคารสถานที่ บริเวณ ความงาม ความปลอดภัยจากกลิ่นควัน และเสียงรบกวน ตลอดจนบุคลากรต่าง ๆ

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 :135 – 152) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของบรรยากาศทางสังคมในชั้นเรียนที่มีต่อผู้เรียน โดยระบุถึงบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการเรียนรู้ความรู้สึกและพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ไว้ดังนี้

1. ความเป็นกันเองความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนมีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้และให้ประโยชน์
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอนไม่ล่าช้าและมีความสอดคล้อง

เหมาะสม

5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เช่น หนังสือ เครื่องมือ วัสดุที่พร้อมจะใช้ได้ตลอดเวลา

6. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน และมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้ง

7. ผู้สอนกับผู้เรียนทราบจุดประสงค์ และความคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน

8. สร้างความเป็นธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นได้

9. ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถอยู่เสมอ

10. สร้างความตื่นตัวและจัดความเชื่อซา อันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน

11. การตัดสินใจทำกิจกรรมต่าง ๆ มาจากผู้เรียนเป็นสำคัญ

12. ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรคแบ่งพวกในหมู่นักศึกษา

13. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน

14. เสรีภาพมีขอบเขต ไม่ปล่อยปละละเลยจนขาดระเบียบ และขาดความรับผิดชอบ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการปรับตัวด้านการเรียนนั้นประกอบไปด้วยหลายส่วน ทั้งลักษณะการปรับตัวให้เข้ากับการเรียน อุปสรรคต่อการเรียนของวัยรุ่น วิธีการสอนของครู อาจารย์ และบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งล้วนมีความสำคัญที่จะส่งผลให้นักศึกษาสามารถปรับตัวด้านการเรียนระดับอุดมศึกษาได้เป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้บริหารหรืออาจารย์ผู้สอนควรที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถปรับตัวในด้านการเรียนได้อย่างดีและมีความสุข

2.3 ความสัมพันธ์กับอาจารย์

ในการดำเนินกิจการใด ๆ ก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้กิจการนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ในด้านการเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรยากาศการเรียนรู้อุดมคติขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน อาจารย์สามารถเข้าใจปัญหาและสภาพแวดล้อมของนักศึกษาดีขึ้นมีผลให้เกิดความเห็นใจ ความห่วงใยและความผูกพันอันแน่นแฟ้น ดังที่ พรชูลี อาชวบำรุง (2525 : 232) ได้กล่าวว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สีนลา รัตน์

: 49) ที่ได้ให้ความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนทุกระดับ นอกจากผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์ที่ดีแล้ว ยังต้องการอาจารย์ที่มีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจ

และเห็นอกเห็นใจผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะให้เห็นถึงความถูกต้อง เหมาะสม ให้ข้อติชมตรงไปตรงมาซึ่งเต็มไปด้วยความหวังดี จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น นอกจากนี้ มาร์แชล (Marshall. 1974 : 773 – 775) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการพยาบาลที่เมืองบอสตันในปี 1974 พบว่าสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการพยาบาล คือ อาจารย์พยาบาลจะต้องเข้าถึงนักศึกษาและยอมรับว่าสัมพันธภาพเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษา ต้องเข้าใจสภาพเศรษฐกิจของใจนักศึกษาแต่ละคน เข้าใจความต้องการและความแตกต่างของนักศึกษารวมถึงการปฏิบัติตนต่อนักศึกษาด้วย

โดยสรุปการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียนและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะเป็นผู้กำหนดบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอนแต่ละครั้งจะให้เป็นไปในแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นผู้บ่งชี้ทั้งสิ้น คุณลักษณะของผู้สอนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพมีหลายประการ เช่น มีความรู้ในเรื่องที่จะสอนดี มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน ซึ่งวิชัช วงษ์ใหญ่ (2528 : 83 – 87) ได้กล่าวถึงพื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนนั้น ได้แก่

1. การยอมรับผู้เรียนในฐานะบุคคล (Respect as a Person) คือการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างครูและศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนมีแต่ความก้าวร้าว แข่งขัน ความกดดัน อคติ เอาัดเอาเปรียบยอมไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

2. การสื่อสารแบบเปิด (Open Communication) การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ในบรรยากาศของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรม แนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีภูมิหลังที่ต่างต่างกัน รวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในชั้นเรียนที่ตอบสนอง การปฏิบัติทางด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การเสาะแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองจะเกิดขึ้นจากเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

สรุปได้ว่า ในด้านการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักเรียนจะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น ซึ่งได้แก่ ผู้สอนจะต้องมีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้เรียน ยอมรับผู้เรียนว่ามีความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งในเรื่องอารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรม และภูมิหลังของแต่ละคน จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

2.4 ความสัมพันธ์กับเพื่อน

นักเรียนแต่ละคนจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจ มีความสนใจและมีอุดมคติที่คล้ายคลึงกัน นักเรียนซึ่งอยู่ในวัยรุ่นจะมีความรู้สึกว่าการคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมาก และกลุ่มเพื่อนก็จะมีอิทธิพลต่อตนเองมากเช่นเดียวกัน เมื่อนักเรียนมีการคบเพื่อนและเข้าร่วมกลุ่มกัน ก็จะสร้างกิจกรรมร่วมกันและมีการสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่ม โดยทั่วไปจะยึดกฎเกณฑ์ของกลุ่ม จะทำสิ่งต่าง ๆ เหมือนกัน เช่นการแต่งตัว การนิยมสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น

สมชาย ธีบุญกุล (2526 : 98) ได้ศึกษาการคบเพื่อนของนักศึกษาซึ่งก่อให้เกิดผลดีและผลเสีย การคบเพื่อนที่ดีทำให้มีการปรับตัวได้ดีในสังคม และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ได้ แต่ถ้าคบเพื่อนไม่ดี เช่น มีความประพฤติไม่ดี อาจทำให้เสียการเรียน ใช้เวลาฟุ่มเฟือย ดังนั้นการคบเพื่อนไม่ดีจะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ นอกจากนี้การใช้เวลาว่างในกลุ่มเพื่อนก็เป็นสิ่งสำคัญเมื่อมีเวลาว่างนักศึกษาจะมีอิสระในการใช้เวลาว่างไปในทางที่ตนพอใจ นักศึกษาบางคนอาจจะทบทวนบทเรียนหรืออาจไปทำธุระส่วนตัวหรือเล่นกีฬา ฯลฯ ซึ่งการใช้

เวลาว่างนี้อาจจะใช้ทำกิจกรรมเป็นการส่วนตัวหรือเป็นกลุ่มก็ได้ การใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมหรือแสดงออกตามความต้องการของนักศึกษานั้นกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลที่จะนำไปในทางที่ดีหรือทางเสื่อมเสียได้ ดังที่ สมบัติ วัจนะสาริกากุล (2524 : 117) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อมกลุ่มเพื่อน พบว่านักศึกษาใช้เวลาว่างไม่ถูกต้อง อาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา

โทมัส เจ เบิร์น และ ควนโฮ คีฟ (Bernt & Keefe. 1995 : 1312-1329) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อการปรับตัวของวัยรุ่นในโรงเรียนพบว่านักเรียนที่อยู่ในวัยรุ่นต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง จะมีพฤติกรรมที่แปลกๆ และต้องการการยอมรับความสามารถของตนในกลุ่มเพื่อนและเพศตรงข้าม นักเรียนจะเลือกคบเพื่อนที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันในด้านความสนใจในเรื่องต่างๆ ทางด้านพฤติกรรม ซึ่งความต้องการนี้จะแสดงออกต่าง ๆ กันในแต่ละวัฒนธรรมที่ต่างกันไปและสภาพแวดล้อมทางสังคม

สรุปได้ว่า นักเรียนที่อยู่ในวัยรุ่นจะมีความรู้สึกว่าการคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมากนักเรียนจะเลือกคบเพื่อนที่มีความสนใจและมีอุดมคติที่คล้ายคลึงกับตน ซึ่งการคบเพื่อนนี้อาจจะก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียก็ได้ ถ้านักเรียนคบเพื่อนที่ดีก็ทำให้มีการปรับตัวได้ดีในสังคม แต่ถ้าคบเพื่อนไม่ดีก็ทำให้มีการปรับตัวในสังคมไม่ดี ทำให้เกิดปัญหาตามมาได้

2.5 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ (2528) ได้อธิบายถึงปัจจัยสำคัญที่สุดในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก คือ ความรัก ความอบอุ่นที่เด็กได้รับจากบิดามารดาตั้งแต่แรกขงชีวิต บรรยากาศของความรักและการยอมรับช่วยเหลือหลอมให้บุคคลมีพัฒนาการของบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ เป็นผู้มีสุขภาพจิตดี ไม่มีปัญหาในการปรับตัว

อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ (2532) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุนว่าหมายถึงการรับรู้ของบุตรต่อวิธีการที่บิดา มารดาปฏิบัติต่อบุตร ในทำนองที่รัก ยอมรับ ให้ความสนิทสนม อบอุ่นเป็นกันเอง สนใจเอาใจใส่ต่อบุตร เปิดโอกาสให้บุตรมีส่วนร่วมในกิจกรรมแบบต่างๆของตนในชีวิตประจำวัน

จุมจินต์ สลัดทุกข์ (2543) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนว่าหมายถึงการรับรู้ของนิสิตต่อวิธีการที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนิสิต ในทำนองที่รัก ยอมรับ ให้ความสนิทสนม อบรมเป็นกันเอง สนใจเอาใจใส่ต่อนิสิต เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของตนในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจะเป็นผู้มีสุขภาพจิตดี ไม่มีปัญหาในการปรับตัว สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆได้อย่างมีความสุข อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.6 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

ดวงเดือน พันธุมนาวินและคนอื่น ๆ (2528) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ไว้ว่า การที่พ่อแม่ได้อธิบายเหตุผลให้แก่ลูกในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของลูก หรือลงโทษลูก นอกจากนั้นบิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ยังให้รางวัลและลงโทษลูกอย่างเหมาะสมกับการกระทำของลูก มากกว่าที่ปฏิบัติต่อลูกตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของพ่อแม่เป็นเครื่องช่วยให้ลูกได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ นอกจากนั้นยังช่วยให้ลูกสามารถทำนายตนเองว่าตนจะได้รับรางวัลหรือถูกลงโทษจาก พ่อ แม่ หลังจากที่ทำผิดกรรมต่าง ๆ แล้วมาน้อยเพียงใด

อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ (2532) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ว่า หมายถึงการรับรู้ของบุตรต่อวิธีการที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตร ในทำนองที่เป็นการกระทำอย่างมีเหตุมีผลอันสมควร โดยที่บุตรรู้สึกว่ บิดามารดาได้ให้คำอธิบายแก่บุตรในขณะที่สนับสนุนหรือห้ามปรามมิให้บุตรกระทำการสิ่งต่างๆตลอดจนรับรู้ว่ บิดามารดาไม่ได้ใช้อารมณ์ของตนเข้ามามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติต่อดีก และมีความสม่ำเสมอในการอบรมเลี้ยงดูบุตร

จุมจินต์ สลัดทุกซ์ (2543) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ว่าเป็นการรับรู้ของนิสิตต่อวิธีการที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนิสิต ในทำนองที่เป็นการกระทำอย่างมีเหตุผลอันสมควรโดยที่นิสิตรู้สึกว่าเป็นการอธิบายแก่นิสิต ในลักษณะที่สนับสนุนหรือห้ามปรามมิให้บุตรกระทำสิ่งต่างๆตลอดจนรับรู้ว่าเป็นการอธิบายไม่ได้ใช้อารมณ์ของตนเข้ามามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติต่อนิสิต และมีความสม่ำเสมอในการอบรมเลี้ยงดู

สรุปได้ว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์เป็นเครื่องช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ และยังช่วยให้เด็กรู้ว่าตนเองจะได้รับรางวัลหรือถูกลงโทษหลังจากที่ตนทำพฤติกรรมต่างๆแล้ว นอกจากนี้ยังทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น กล้าแสดงความคิดเห็นให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีความมั่นคงทางอารมณ์ ปรับตัวได้ดี มีความเข้าใจตนเองสูงรู้สึกว่าคุณค่า

การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม

ดวงเดือน พันธุมนาวินและคนอื่น ๆ (2528) ได้ให้ความหมายการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมว่า หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตามแล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิด ว่าเด็กทำตามความต้องการหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษเด็กด้วย ส่วนการควบคุมน้อย หมายถึง การปล่อยให้เด็กรู้จักคิดตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่ควรทำในสิ่งใด และเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กมากนัก ผู้ใหญ่ไทยมักเข้าใจสับสนเกี่ยวกับการควบคุมเด็กและการกระทำตนใกล้ชิดกับเด็กสองวิธีนี้ต่างกัน วิธีหลังเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุน นอกจากนี้การควบคุมมากหรือน้อยจะให้ผลต่อจิตใจของเยาวชนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับอายุและเพศของเด็ก โดยอาจกล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากนั้นมีประโยชน์ต่อเด็กเล็กจนถึงวัยรุ่นตอนต้น และมีประโยชน์ต่อเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย การที่พ่อแม่ ใช้การควบคุมบุตรในปริมาณเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บุตรเชื่อฟังและไม่ควบคุมในปริมาณที่มากเกินไปจะทำให้เด็กในวัยรุ่นตอนกลางเป็นต้นไป มีสุขภาพจิตดี นอกจากนี้การควบคุมในปริมาณที่มากเกินไปในวัยรุ่นตอนกลางเป็นต้นไป อาจทำให้มีปัญหาสุขภาพจิตเสื่อมและก้าวร้าวได้มาก

อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ (2532) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมว่า หมายถึงการรับรู้ของบุตรต่อวิธีการที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตร ในทำนองที่เป็นการออกคำสั่งให้บุตรปฏิบัติตาม คอยสอดส่องตรวจตราชีวิตความเป็นอยู่ ทำให้บุตรรู้สึกว่าขาดความเป็นอิสระหรือไม่สามารถทำอะไรด้วยตนเองได้

จุมจินต์ สลัดทุกซ์ (2543) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมว่า หมายถึง การรับรู้ของนิสิตต่อการที่บิดามารดาปฏิบัติตนนิสิต ในทำนองที่เป็นการออกคำสั่งให้นิสิตปฏิบัติตาม คอยสอดส่องตรวจตราชีวิตความเป็นอยู่ ทำให้นิสิตรู้สึกว่าจะขาดความอิสระ หรือไม่สามารถทำอะไรด้วยตนเองได้

สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากเหมาะสมในระยะก่อนวัยรุ่นและเหมาะสมสำหรับเด็กหญิง ส่วนการเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย เหมาะสมในระยะวัยรุ่นเป็นต้นไปและเหมาะสมกับเด็กชาย และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมจะมีการปรับตัวที่ยากลำบากกว่าเพราะถูกอบรมให้รับคำสั่งและทำตามคำสั่งเท่านั้น ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

กรอนลันด์ (Gronlund. 1959 : 176) ศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของนักเรียนพบว่าเด็กคนใดก็ตามถ้าประสบปัญหาด้านการปรับตัวแล้ว มักจะประสบปัญหาการเรียนด้วย การขัดแย้งกันภายในกลุ่มทำให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ ไม่มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิลล์ (Gill 1962 : 144-149) ได้ศึกษาถึง อิทธิพลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อสภาพปัญหาของเด็ก พบว่าเด็กที่เรียนดี จะมีปัญหาด้านการปรับตัวน้อยกว่ากลุ่ม

นักเรียนที่เรียนอ่อนและมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มที่เรียนอ่อนด้วย

คาเพลน (Kaplan. 1959 : 326) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในห้องเรียน พบว่าบรรยากาศในห้องเรียนของเด็กมัธยม และระดับวิทยาลัย มีความสำคัญเนื่องจากเด็กวัยนี้ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับตนเองมากที่สุด เช่น ต้องการให้ครูยอมรับ รู้สึกเป็นกันเอง และ เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนเพราะฉะนั้นบรรยากาศที่เด็กกลุ่มนี้ต้องการคือ ต้องการให้ครูสนใจปฏิกิริยาของเด็ก พูดคุยเป็นกันเองกับนักเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน หรือให้ครูยกย่องเมื่อเด็กทำงานดี และผู้สอนควรให้อิสระแก่เด็กในการที่จะเสนอแนะบางอย่าง หรือเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับที่ เบอ์นาร์ต (Bernard. 1960 : 265-267) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ งานด้านการเรียนการสอนว่าส่วนใหญ่เกิดขึ้นในโรงเรียน ดังนั้นต้องคำนึงถึงบรรยากาศของชั้นเรียนและกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตมาก เช่น นักเรียนระดับใดก็ต้องจัดบรรยากาศของกิจกรรมให้เหมาะสมกับชั้นนั้นๆ เพราะงานแต่ละอย่างย่อมมีความเหมาะสมแตกต่างกันและมีความหมายแตกต่างกันสำหรับนักเรียนแต่ละคน

นอกจากนี้ มูลี (Mouly. 1965 : 478) ได้ศึกษา องค์ประกอบอื่นๆในชั้นเรียนที่มีผลต่อการปรับตัวและต่อสุขภาพจิต เช่น หลักสูตร ระเบียบวินัย อารมณ์ของครูและนักเรียน การสอน

ฯลฯ พบว่าความต้องการหรือบรรยากาศเหล่านี้จะมีผลต่อสุขภาพจิตของเด็กมากจะทำให้เด็ก
รู้สึกสบายใจ และรู้สึกอบอุ่นทางด้านอารมณ์ ดังที่ไมวส์ตากัส (ประคอง ประสิทธิ์พร. 2529 :7
; อ้างอิงมาจาก Moustakus. n.d.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ในชั้นเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้
แสดงออกอย่างอิสระภายในขอบเขตของชั้นเรียน พบว่า เด็กจะรู้สึกกลัววิพากษ์วิจารณ์ นักเรียน
มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือร่วมมือกัน นักเรียนที่อ่อนก็มี
โอกาสที่จะได้ซักถามเพื่อนฝูงหรือกล้าที่จะไปถามครูเพราะครูยอมรับเด็กไม่ว่าเด็กจะเรียนอ่อน
หรือเก่งก็ตาม ความรู้สึกที่เป็นกันเองกับเด็ก ทำให้รู้สึกว่าเป็นที่พึ่งของตนได้ นอกเหนือจาก
พ่อแม่ของตน และนักเรียนไม่ต้องวิตกกังวล เรียนด้วยความสบายใจ ตรงข้ามกับการปฏิบัติ
ของครูที่มีอำนาจเหนือเด็กทุกอย่าง ถูกบังคับให้อยู่ในระเบียบ แบบแผน ทำสิ่งต่างๆตามที่ครู
ต้องการ ถ้าสิ่งนั้นอยู่ในความสามารถของเด็กก็ไม่ใช่ไร แต่ถ้าสิ่งนั้นอยู่นอกเหนือ
ความสามารถของเด็กย่อมก่อให้เกิดความวิตกกังวล มีความคับข้องใจ และมีความเครียดทาง
จิตใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียทางการเรียนของนักเรียนได้

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 135) ได้ศึกษาผลของบรรยากาศทางสังคมในชั้นเรียนที่
มีต่อการเรียนของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศทางสังคมในชั้นเรียนมีผลต่อการ
เรียนรู้ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน

เลวิน และคนอื่นๆ (Lewin and others. 1939 : 271 –279) ได้ศึกษาบรรยากาศในชั้นเรียน
กับพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนแบบ
อัตตาธิปไตย มีพฤติกรรมที่ค่อนข้างเป็นเด็กก้าวร้าวไม่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ส่วนชั้นเรียนที่
มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตย จะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคีปรองดองเป็นมิตรต่อกัน และ
มีบรรยากาศทางการเรียนน่าเรียน

บุธ (วิลาส บุญทองขาว. 2527 :6 ; อ้างอิงมาจาก Bush. 1942 :645-656) ได้วิจัย
สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักกับนักเรียน ให้ความเห็น
อกเห็นใจนักเรียน รู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของนักเรียน จะทำให้
นักเรียนเรียนได้ดีขึ้น การปรับตัวเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนที่มุ่งสอนโดยใช้วิธีบังคับ นักเรียนจะไม่
พอใจในตัวเอง

สแตรง (ธาดา ปุณศรี. 2533 : 16; อ้างอิงมาจาก Strang. 1958 : 14 –15) ได้ศึกษาการ
ปรับตัวกับนิสิตกลุ่มที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี และกลุ่มที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัว
เข้ากับสังคม กลุ่มละ 26 คน พบว่า ผู้ที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีจะมีอารมณ์ขัน มีความรู้สึก
อบอุ่นเข้าใจ และเห็นใจผู้อื่น ฉลาด และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ไข สถานการณ์ที่
ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เป็นคนเปิดเผย ซื่อสัตย์ ระวังในหน้าที่และความรับผิดชอบ

ปรับตัวเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม

กรอนลันด์ (Gronlund. 1959 : 176) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีปัญหาด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นมักจะมีปัญหาด้านการเรียนด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนอาจจะทำให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ และทำให้เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ และไม่มีความสุข

จากงานวิจัยในต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ถ้าหากนักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนได้จะมีความรู้สึกอบอุ่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น ฉลาด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ระลึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบ และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและจะทำให้ประสบผลสำเร็จทางการเรียน มีผลการเรียนดี

ทราเวอร์ส (Travers. 1958 : 396) ได้กล่าวถึงตัวแปรทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาว่า การปรับตัว ความสนใจ ความมุ่งมั่น ทักษะที่มีต่อสถาบันและอาจารย์ที่สอนต่างมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ ยี (Yee. 1971 :22 -23) ได้กล่าวว่า โรงเรียนเป็นองค์การทางสังคมอย่างหนึ่ง ที่มีระบบการปฏิสัมพันธ์ของคนในองค์กรนั้น หมายถึงว่า โรงเรียนจะมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับตัวแทนอื่นๆ แต่ที่สำคัญก็คือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนนั้นมีอิทธิพลมาก ถ้าปฏิสัมพันธ์ในทางบวกก็จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และการปรับตัวที่ดี แต่ถ้ามีการปฏิสัมพันธ์ในทางลบ จะทำให้นักเรียนเกิดความคับข้องใจ วิตกกังวล ปรับตัวไม่ได้ และ ยี ยังได้กล่าวถึงผลการศึกษาปัญหาที่ว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร โดยแยกเด็ก เป็น 2 พวก คือ พวกที่ถือตัวครูเป็นศูนย์กลาง และพวกที่ถือตัวนักเรียนเป็นศูนย์กลาง พบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็ก ทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เจื้อยซาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิปักษ์กับคนอื่น ก้าวร้าว ปรับตัวไม่ได้

ดีเซนา (Desena. 1964:145 -149) ได้ทำการศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย จำนวน 1,061 คน ผลปรากฏว่า นิสิตมีผลการเรียนดี จะมีความสามารถในการปรับตัวได้ดี และรวดเร็วกว่านิสิตที่เรียนได้ปานกลางหรือต่ำอย่างเห็นได้ชัด ผู้ที่ให้การสนับสนุนความจริงข้อนี้คนหนึ่งคือ กิล (Gill. 1962 : 144 -149) ได้รายงานผลการศึกษาการปรับตัวว่า เด็กที่เรียนดีจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการปรับตัวได้ดีกว่าพวกที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ รินเนสส์และเทเลอร์ (Ringness.1968 : 140 ; อ้างอิงมาจาก Tayler. n.d) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีการปรับตัวทางด้านอารมณ์ให้เข้ากับสิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้รับรางวัลในสังคม มีทัศนคติที่ดีต่อตัวเองและคนอื่นในโรงเรียน

โอโนดา (พวงสร้อย วรกุล. 2528 : 19 : อ้างอิงจาก Onoda. 1975 : 7726- A) ศึกษาเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองได้ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี มีความสับสนวุ่นวายใจ

บล็อก และ แบลร์ (Block and Blair. 1966 : 34) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ความขัดแย้งกับพ่อแม่เป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กวัยรุ่นเกิดความคับข้องใจ ความไม่พึงพอใจ ความวิตกกังวล และจะเป็นสาเหตุให้เกิดความผิดปกติ ได้แก่ อารมณ์จิตใจ และความประพฤติ ของเด็ก ถ้าครอบครัวใดให้การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง หรือให้ความคุ้มครองจนเกินไป อาจทำให้เกิดทัศนคติไม่ดีต่อพ่อแม่ เด็กอาจจะต่อต้านพ่อแม่ มีความตึงเครียด กระวนกระวายใจ และปรับตัวไม่ได้ในสังคมเมื่อเกิดปัญหาทางด้านจิตใจ และแลนด์ส (Landis. 1954 : 105-106) ได้ ศึกษาการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น ซึ่งมาจากครอบครัวที่พ่อ แม่ปกครองแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวด โดยส่งแบบสอบถามกับเด็กชั้นสูงสุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา นักเรียนชาย 1,900 คน นักเรียนหญิง 2,410 คน พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อ แม่ปกครองแบบประชาธิปไตย ปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ พ่อ แม่ปกครองแบบเข้มงวด หรือมีอำนาจเหนือเด็ก เด็กที่ได้รับการปกครองแบบนี้จะมีความวิตกกังวล มี ความเคร่งเครียดทางจิตใจ เกิดการปรับตัว ไม่ดี

แรดค์ (Radke. 1964 : 11-12) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู พบว่าพ่อแม่ที่เคร่งครัดในระเบียบวินัย บุตรจะมีความมั่นคงทางอารมณ์น้อย ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในบ้าน ชอบทะเลาะเบาะแว้ง เหตุที่การลงโทษของพ่อ แม่ มีผลในทางสกดกันและยับยั้งการกระทำ ตามธรรมชาติ ซึ่งทำให้มีผลต่อจิตใจของเด็กได้

คาเพลน (Kaplan. 1959 : 188) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู พบว่า พ่อ แม่ที่เข้มงวด ในกฎระเบียบข้อบังคับ กับลูกมากเกินไป จะทำให้ลูกรู้สึกก้าวร้าว มีปัญหาทางอารมณ์ไม่มั่นคง กลัวต่อต้าน ปรับตัวอยู่ในสังคมไม่ได้ แยกตัวเองออกจากคนอื่น จากโลกแห่งความเป็นจริง แต่ถ้า พ่อ แม่ปกครองลูกแบบให้ความรัก ยอมรับลูก และยอมรับฟังความคิดเห็น ก็จะทำให้เด็กปรับตัวได้ดี มีความรับผิดชอบสูง

แลนด์ส (Landis. 1954 : 105-106) ได้ศึกษาการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น ซึ่งมาจากครอบครัวที่ พ่อ แม่ ปกครองแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวด พบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ พ่อ แม่ ปกครองแบบประชาธิปไตย ปรับตัวได้ดีกว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่ พ่อ แม่ ปกครองแบบเข้มงวด

โทมัส เจ. เบิร์น และควนโฮ คีฟ (Bernt and Keefe.1995 : 1312-1329) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของเพื่อนที่มีต่อการปรับตัวของวัยรุ่นในโรงเรียน พบว่า อิทธิพลของเพื่อนของนักเรียนหญิงมีความสำคัญต่อการปรับตัวของนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย และกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมดีจะทำให้การปรับตัวของนักเรียนดีด้วย และกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่ดี จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวเพิ่มขึ้น และนักเรียนจะเลือกคบเพื่อนที่มีลักษณะนิสัยหรือมีพฤติกรรมที่ คล้ายคลึงกับตนเอง

3.2 งานวิจัยในประเทศ

ประดิษฐ์ อุปรมัย (2523 : 123 –127) ได้ศึกษาถึง การสร้างบรรยากาศทางการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ ดังนี้

1. บุคลิกภาพบางประการของครู มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน รูปร่างหน้าตา และการแต่งกาย มีผลต่อการดึงดูดความสนใจ แต่บุคลิกภาพบางประการ เช่น สีนํ้าท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด อารมณ์ขัน และบทบาทในฐานะผู้นำของครูมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างมาก

2. พฤติกรรมของครู ที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวังบางประการ ที่ครูมีอยู่มีผลต่อการสร้างบรรยากาศภายในชั้นเรียน ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนด้วยความคาดหวังที่มีต่อนักเรียน รวมทั้งการเป็นคนมองโลกในแง่ดี ย่อมเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ชั้นเรียนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติและความคาดหวังสูง ในทางตรงกันข้ามทัศนคติและความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียนมักมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครู ที่แสดงออกต่อนักเรียนด้วย

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มักมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การให้นักเรียนได้มีโอกาสซักถามเข้าร่วมกิจกรรมให้มาก จะทำให้บรรยากาศในชั้นเรียน มีความสนุกสนาน กระตือรือร้น และช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วยการเสริมแรงที่เหมาะสมของครู จะช่วยให้เกิดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ดีขึ้น การให้การเสริมแรงควรพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ไม่ควรเน้นเฉพาะกับพฤติกรรมที่ดีที่สุด แต่ควรให้พฤติกรรมนั้นดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อน หรือมีพฤติกรรมที่มีปัญหา

อัมพร โอตระกูล (2525 : 144 –155) ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบการปรับตัวของนักเรียนไทยในชนบทและในเมือง พบว่า นักเรียนในเมืองที่มีอายุระหว่าง 14 –17 ปี มีปัญหาทางจิตใจที่พบมากที่สุด คือ ไม่มีความมั่นใจในตนเองว่าเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ (ร้อยละ 29.00) ขัดแย้งกับบิดา (ร้อยละ 27.50) มีความยุ่งยากใจเกี่ยวกับการเรียน (ร้อยละ 8.70) มีปัญหาทางจิตใจ (ร้อยละ 7.31) ส่วนนักเรียนชนบท อายุระหว่าง 12 –18 ปี มีปัญหาทางจิตใจ ที่พบมาก

คือ ปัญหาในโรงเรียน (ร้อยละ 43.20) ปัญหาทางพฤติกรรม (ร้อยละ 17.37) มีปัญหายาเสพติด (ร้อยละ 2.50)

จุไร ชุมชุม (2526 : 176) ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิมพ์ศรี เปานิล (2530 : 102) ได้ศึกษาบรรยากาศการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ของนิสิตและอาจารย์ ผลการศึกษาพบว่า นิสิตคณะพลศึกษา มีทัศนคติต่อบรรยากาศการเรียนการสอนแตกต่างจากนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศทางการเรียนการสอน ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า บรรยากาศทางการเรียนการสอนมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา รวมทั้งเป็นส่วนที่จะส่งเสริมให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาประสบความสำเร็จทางการศึกษาได้ด้วย

วัชรินทร์ แก้วลา (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครูนครราชสีมา ผลการศึกษารูปข้อคิดเห็นหรือเหตุผลของนักศึกษาได้ดังนี้ การพัฒนาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนให้เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษานั้น วิทยาลัยครูควรดำเนินการเรื่องต่อไปนี้เป็น 3 ข้อ คือ ส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของสังคม กลุ่มเพื่อน จัดสภาพแวดล้อมวิทยาลัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสังคมกลุ่มเพื่อน พัฒนาคุณภาพของ การจัดกิจกรรมนักศึกษา และการให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาในการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อน

รัตนา ศิริพานิช (2530 : 60) ศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2530 ผลการศึกษพบว่า นักศึกษามีปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียน การสอนมากที่สุด คือมีความรู้สึกว่าการแข่งขันในการเรียน วัดกัังวลเกี่ยวกับการสอน การแบ่งเวลาไม่ถูก และรู้สึกว่าตนเองไม่อบอุ่นมั่นคง รองลงมาคือปัญหา การปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน คือรู้สึกว่าตนเองว่าเหงาขาดเพื่อน รู้สึกตามใจเพื่อนเมื่อไปขอความช่วยเหลือ รู้สึกว่าเพื่อนไม่จริงใจต่อกัน

พาสนา ฝโลศิลป์ (2535 : 102) ได้สำรวจปัญหาการปรับตัวในวัยรุ่นกรุงเทพมหานคร พบว่าวัยรุ่นตอนต้นเพศชาย มีปัญหาการปรับตัวมากที่สุด 4 อันดับแรก และเกินร้อยละ 70 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือด้านโรงเรียน ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการเงิน การงานและอนาคต และอันดับที่ 4 ด้านความกังวลเกี่ยวกับตนเอง ส่วนด้านที่เป็นปัญหาน้อย

สุดคือ ด้านบ้านและครอบครัว ส่วนวัยรุ่นตอนต้นเพศหญิง พบว่า มีปัญหาการปรับตัวมากที่สุด 4 อันดับแรก และเกินกว่า ร้อยละ 70 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านโรงเรียน ด้านการเงิน การงานและอนาคต ด้านความกังวลเกี่ยวกับตนเอง และอันดับที่ 4 ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยทั่วไป ส่วนด้านที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือด้านสุขภาพ และพัฒนาการทางร่างกาย

อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ (2532 : 58) ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า การอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของนักเรียนวัยรุ่นแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของเด็กอย่างมาก การอบรมเลี้ยงดูที่ให้ความอบอุ่น พ่อแม่มีความเข้าใจ รักสนับสนุน ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ จะทำให้เด็กปรับตัวได้ดี และมีปัญหาน้อยกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ถูกทอดทิ้ง

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการปรับตัวภายในประเทศดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า วัยรุ่นที่เป็นนิสิต นักศึกษามีความสนใจ มีความต้องการ และมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน และกลุ่มเพื่อน ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม พบว่า นิสิต นักศึกษาต้องปรับตัวให้เข้ากับห้องเรียน สถานที่เรียน และกิจกรรมต่างๆ การปรับตัวให้เข้ากับการเรียนการสอน พบว่า นิสิต นักศึกษาต้องปรับตัวให้เข้ากับระบบการเรียนการสอน ส่วนการปรับตัวกับเพื่อน พบว่า นิสิต นักศึกษาขาดความเชื่อมั่นในการคบเพื่อน มีความวิตกกังวลในการมีนัด และมีปัญหาในการคบเพื่อนทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่มีพฤติกรรมในลักษณะยอมรับฟังเหตุผล ทำให้เด็กปรับตัวได้ดีมีความเข้าใจในตัวเองสูง และมีปัญหาน้อยกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ถูกทอดทิ้ง ซึ่งจะส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและเรียนได้อย่างมีความสุข

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา สภานักเรียนราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อย่างละ 8 ห้องเรียนจำนวน 743 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา สภานักเรียนราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 462 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ชั้น ม. 1 กับ ม. 4 เป็นชั้น (Strata) และสุ่มแต่ละชั้นมาชั้นละ 5 ห้อง จากตารางการสุ่มของ ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (2537 : 106) ระดับความเชื่อมั่น 95 %แสดงดังในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนและระดับชั้นที่เรียน

โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ชั้น	จำนวน	ชั้น	จำนวน
มัธยมศึกษาโพธารน	ม.1/1	49	ม1/1	49
	ม1/2	48	ม1/2	48
	ม1/3	48	-	-
	ม4/1	50	ม4/1	50
	ม4/2	46	-	-
	ม4/3	45	ม4/3	45
มัธยมศึกษาสวนสุนันทา	ม1/1	47	ม1/1	47
	ม1/2	48	-	-
	ม1/3	47	ม1/3	47
	ม4/1	41	ม4/1	41
	ม4/2	40	ม4/2	40
	ม4/3	46	ม4/3	46
มัธยมศึกษาบ้านสมเด็จ	ม1/1	51	-	-
	ม1/2	51	ม1/2	51
	ม4/1	43	-	-
	ม4/2	43	-	-
รวม		743		464

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ 3 ตอน

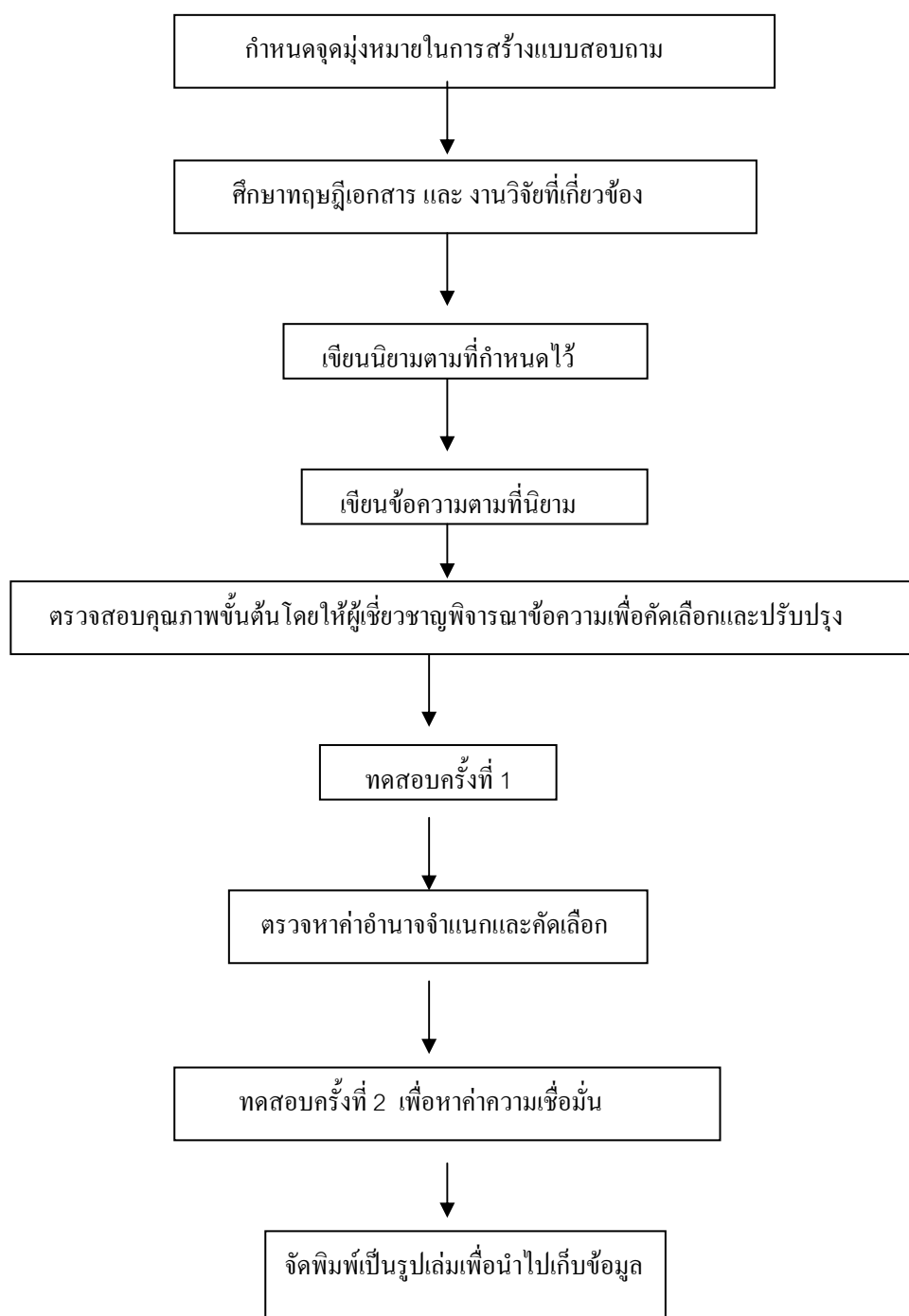
ตอนที่ 1. เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษาจำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน แบบสอบถามความสัมพันธ์กับอาจารย์ แบบสอบถามความสัมพันธ์กับเพื่อน ด้านละ 15 ข้อ รวมจำนวน 45 ข้อ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม รวมการอบรมเลี้ยงดู 40 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัวทางการเรียน 30 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังเสนอในภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางการเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในภาพประกอบ 1 และมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม คือ เพื่อสร้างแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางการเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางการเรียน

3. เขียนนิยาม เพื่อวัด ข้อมูลส่วนตัว เจตคติต่อสถานศึกษา บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธ์กับอาจารย์ สัมพันธ์กับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดู และการปรับตัวทางการเรียน

4. สร้างแบบสอบถามตามทีนิยามไว้ในแต่ละด้าน ดังนี้

4.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวจำนวน 4 ข้อ

4.2 แบบสอบถามด้านเจตคติต่อสถานศึกษาจำนวน 30 ข้อ

แบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน 21 ข้อ

แบบสอบถามความสัมพันธ์กับอาจารย์ 19 ข้อ

แบบสอบถามความสัมพันธ์กับเพื่อน 19 ข้อ

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน 16 ข้อ

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ 14 ข้อ

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม 15 ข้อ

4.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัวทางการเรียน 40 ข้อ

แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบความครอบคลุมนิยามของตัวแปรและความเหมาะสมของภาษาในแต่ละข้อความ

5. ตรวจสอบคุณภาพขั้นต้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลการศึกษาและด้านจิตวิทยาการศึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) ของแบบสอบถามเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา และความสอดคล้องตามนิยามของตัวแปร และปรับปรุงข้อความที่ไม่เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วคัดเลือกข้อที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญโดยพิจารณาข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

5.1 แบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 จำนวน 30 ข้อ

5.2 แบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 จำนวน 21 ข้อ

5.3 แบบสอบถามความสัมพันธ์กับอาจารย์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 จำนวน 19 ข้อ

5.4 แบบสอบถามความสัมพันธ์กับเพื่อน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 จำนวน 19 ข้อ

5.5 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 จำนวน 16 ข้อ

5.6 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 จำนวน 14 ข้อ

5.7 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.4 ถึง 1 จำนวน 16 ข้อ คัดไว้ 15 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00

5.8 แบบสอบถามการปรับตัวทางการเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 จำนวน 40 ข้อ

6. ทดลองครั้งที่ 1 โดยนำแบบสอบถามที่ได้จากการคัดเลือกในข้อ 5 ไปทดสอบครั้งที่ 1 (Try Out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาตรวจสอบหาคุณภาพของแบบสอบถามในด้านค่าอำนาจจำแนก รายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % ของ กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ โดยใช้ t – test และเลือกข้อที่มีค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.1 แบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษาจำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 1.079 ถึง 9.130 คัดเลือกมา 20 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 3.373 ถึง 9.130

6.2 แบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียนจำนวน 21 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 2.218 ถึง 7.861 คัดเลือกมา 15 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 3.808 ถึง 7.861

6.3 แบบสอบถามความสัมพันธ์กับอาจารย์จำนวน 19 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 2.589 ถึง 7.640 คัดเลือกมา 15 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 3.143 ถึง 7.640

6.4 แบบสอบถามความสัมพันธ์กับเพื่อนจำนวน 19 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 0.817 ถึง 4.431 คัดเลือกมา 15 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 2.517 ถึง 4.431

6.5 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจำนวน 16 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 0.946 ถึง 6.092 คัดเลือกมา 15 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 2.532 ถึง 6.092

6.6 แบบสอบถามการเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์เดิมมี 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 2.008 ถึง 4.911 คัดไว้ทุกข้อ

6.7 แบบสอบถามการเลี้ยงดูแบบควบคุมเดิมมี 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 0.394 ถึง 3.527 คัดเลือกมา 11 ข้อ มีค่าอำนาจ(t) อยู่ระหว่าง 2.158 ถึง 3.527

6.8 แบบสอบถามการปรับตัวทางการเรียนเดิมมี 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 0.310 ถึง 4.470 คัดไว้ 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก(t) อยู่ระหว่าง 2.064 ถึง 4.470 เพื่อนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2

7. ทดลองครั้งที่ 2 โดยนำแบบสอบถามที่ได้ในข้อ 6 ไปทดสอบกับนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 100 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาตรวจสอบหาคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

7.1 แบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น .9185

7.2 แบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น .9188

7.3 แบบสอบถามความสัมพันธ์กับอาจารย์ มีค่าความเชื่อมั่น .870

7.4 แบบสอบถามความสัมพันธ์กับเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่น .8907

7.5 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีค่าความเชื่อมั่น .9105

7.6 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีความเชื่อมั่น .9054

7.7 แบบสอบถามการเลี้ยงดูแบบควบคุม มีค่าความเชื่อมั่น .8936

7.8 แบบสอบถามการปรับตัวทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น .8799

8. จัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม เพื่อนำไปเก็บข้อมูลในการวิจัย

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ตัวอย่างแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางการเรียน โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียดและใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียง 1 ช่องเท่านั้น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนในลักษณะ กลาง ๆ
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
<u>แบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา</u>					
0. โรงเรียนได้รับการไว้วางใจจากผู้ปกครอง.....					
00. นักเรียนภูมิใจที่ได้เรียนในโรงเรียนนี้.....					
<u>บรรยากาศทางการเรียน</u>					
0. โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย.....					
00. โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียน.....					
<u>สัมพันธ์กับอาจารย์</u>					
0. อาจารย์ให้กำลังใจนักเรียนเมื่อมีปัญหา.....					
00. นักเรียนสามารถปรับทุกข์กับอาจารย์ได้.....					
<u>สัมพันธ์กับเพื่อน</u>					
0. เพื่อนๆให้กำลังใจกันและกัน.....					
00. นักเรียนกับเพื่อนช่วยกันทบทวนบทเรียน.....					
<u>การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน</u>					
0. พ่อแม่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน.....					
00. พ่อแม่ให้อิสระแก่นักเรียนในการตัดสินใจ.....					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
<u>การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์</u>					
0. พ่อแม่ยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน.....					
00. พ่อแม่ให้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์.....					
<u>การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม</u>					
0. พ่อแม่ให้ทำตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุผล.....					
00. พ่อแม่ตัดสินใจให้นักเรียนทุกเรื่อง.....					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	ตรงมาก ที่สุด	ตรงมาก	ตรงปาน กลาง	ตรงน้อย	ตรงน้อย ที่สุด
<u>การปรับตัวทางการเรียน</u>					
0. นักเรียนเรียนทุกวิชาอย่างมีความสุข.....					
00. นักเรียนคิดตามขณะที่อาจารย์สอน.....					

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ข้อความทางบวก

ข้อความทางลบ

ถ้าเลือก

ถ้าเลือก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน

เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน

ไม่แน่ใจ ให้ 3 คะแนน

ไม่แน่ใจ ให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน

การแปลความหมาย

4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง / ตรงมากที่สุด / ดีมาก / สูง / มากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วย / ตรงมาก / ดี / ค่อนข้างสูง / มาก

2.50 – 3.49 หมายถึง ไม่แน่ใจ / ตรงปานกลาง / ปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วย / ตรงน้อย / ไม่ดี / ค่อนข้างต่ำ / น้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง / ตรงน้อยที่สุด / ไม่ดีมาก / ต่ำ / น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อติดต่อผู้บริหารโรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมด้วยตนเองตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2547 ถึง 20 กุมภาพันธ์ 2547
3. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมุติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
- 1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ตรวจสอบเครื่องมือ

- 2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบสอบถามโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 248-249) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 215-216) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	$\bar{X}_H$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนคนของกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนคนของกลุ่มต่ำ

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ผลรวมคะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product- Moment Coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2541 : 314)

$$r = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนของชุด X

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนของชุด Y

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y

N แทน จำนวนคนหรือสิ่งที่ศึกษา

3.2 ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2541 : 317)

$$t = r \sqrt{\frac{N-2}{1-r^2}}, \text{ df} = N-2$$

t แทน ค่าการแจกแจงแบบ t

r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณโดยใช้จากสูตร (Kerlinger and Pedhazur. 1973 : 136-137)

$$R_{r_{123..k}} = \sqrt{\beta_1 r_{y1} + \beta_2 r_{y2} + \dots + \beta_k r_{yk}}$$

$R_{r_{123..k}}$ แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปร

อิสระตัวที่ 1 ถึงตัวที่ k กับตัวแปรเกณฑ์ Y

$\beta_1, \beta_2 \dots \beta_k$ แทน น้ำหนักความสำคัญ (Beta - Weight) ของตัวแปรอิสระที่ 1 ถึงตัวที่ k ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$r_{y1}, r_{y2} \dots, r_{yk}$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์ Y กับตัวแปรอิสระตัวที่ 1 ถึงตัวที่ k

3.4 ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณโดยใช้จากสูตร (Kerlinger and Pedhazur.1973 : 159)

$$F = \frac{R^2 / k}{(1 - R^2) / (N - k - 1)}$$

F แทน ค่าการแจกแจงแบบ F (F – Distribution)

R แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

k แทน จำนวนตัวแปรอิสระ

3.5 น้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ Score Weight (b) คำนวณได้โดยใช้สูตร (Kerlinger and Pedhazur. 1973 : 61)

$$b_j = \beta_j \frac{S_y}{S_j}$$

b_j แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ j ในรูปคะแนนดิบ

β_j แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ j ในรูปคะแนนมาตรฐาน

S_j แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรอิสระตัวที่ j

S_y แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรตาม

3.6 ทดสอบนัยสำคัญของน้ำหนักความสำคัญ (Score weight) โดยใช้ t – test (Kerlinger and Pedhazur. 1973 : 119)

$$t_i = \frac{b_i}{SE_{bi}}$$

เมื่อ t แทน ค่าการแจกแจงแบบ t ของค่าน้ำหนักความสำคัญที่ i

b_i แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญที่ i ในรูปคะแนนดิบ

SE_{bi} แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าน้ำหนักความสำคัญที่ i

3.7 การทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของ R โดยใช้สูตรการทดสอบความแตกต่างของคะแนนมาตรฐาน (ลัวิน สายยศและอังคณา สายยศ. 2540 : 250-251)

$$Z = \frac{Z_{R1} - Z_{R2}}{\sqrt{\frac{1}{n_1 - 3} + \frac{1}{n_2 - 3}}}$$

เมื่อ Z แทน คะแนนมาตรฐานการแจกแจงของ Z

Z_{R1} แทน คะแนนมาตรฐานพิชเชอร์แปลงจาก R_1

Z_{R2} แทน คะแนนมาตรฐานพิชเชอร์แปลงจาก R_2

N_1 แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

N_2 แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.8 ทดสอบความแตกต่างของค่าน้ำหนักความสำคัญแต่ละด้านที่ส่งผลต่อปัจจัยบางประการ โดยใช้สูตร (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ. 2523 : 122-123)

$$t_i = \frac{b_1 - b_2}{S_{b1-b2}}; df = N - k - 1$$

เมื่อ t_i แทน ค่าการแจกแจงแบบทีของค่าน้ำหนักความสำคัญตัวที่ i

b_1 แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญตัวที่ i ในรูปคะแนนดิบที่คำนวณได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ 1

b_2 แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญตัวที่ i ในรูปคะแนนดิบที่คำนวณได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_{b1-b2} แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระระหว่างที่วิเคราะห์จากนักเรียนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

$$S_{b1-b2} = \sqrt{C_{11} + C_{22}}$$

เมื่อ C_{11} แทน ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนของนักเรียนกลุ่มที่ 1

C_{22} แทน ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนของนักเรียนกลุ่มที่ 2

หมายเหตุ ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ตั้งแต่ข้อ 3.1-3.8 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป

SPSS for WINDOW

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลผลดังนี้

X_1	แทน	คะแนนของปัจจัยเจตคติต่อสถานศึกษา
X_2	แทน	คะแนนของปัจจัยบรรยากาศทางการเรียน
X_3	แทน	คะแนนของปัจจัยความสัมพันธ์กับอาจารย์
X_4	แทน	คะแนนของปัจจัยความสัมพันธ์กับเพื่อน
X_5	แทน	คะแนนของปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
X_6	แทน	คะแนนของปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
X_7	แทน	คะแนนของปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม
Y	แทน	คะแนนของการปรับตัวทางการเรียน
M	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
k	แทน	คะแนนรายชื่อของแบบสอบถาม
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์ของการวัดร่วมกัน
b	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z	แทน	คะแนนมาตรฐานจากการแจกแจงของ Z
F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ
t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที
N	แทน	จำนวนนักเรียน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกับการปรับตัวทางการเรียน ที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบรอมดา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยกับการปรับตัวทางการเรียน ที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยกับการปรับตัวทางการเรียน ที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
4. คำนำนัยสำคัญของปัจจัยกับการปรับตัวทางการเรียน ที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
5. เปรียบเทียบคำนำนัยสำคัญของปัจจัยกับการปรับตัวทางการเรียน ที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจายของปัจจัยด้านเจตคติต่อสถานศึกษา บรรยากาศทางการเรียน ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ความสัมพันธ์กับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมกับการปรับตัวทางการเรียน ที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และรวมทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียน
มัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปร	K	นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 (N= 240)				นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 (N= 222)			
		M	S	CV	การแปลความหมาย	M	S	CV	การแปลความหมาย
X ₁	5	3.9723	0.4189	10.5455	ค่อนข้างสูง	3.6097	0.4925	13.6438	ค่อนข้างสูง
X ₂	5	3.8464	0.4974	12.9316	ค่อนข้างดี	3.4492	0.5729	16.6096	ปานกลาง
X ₃	5	3.8681	0.5288	13.6708	ค่อนข้างดี	3.5781	0.6044	16.8916	ค่อนข้างดี
X ₄	5	3.7372	0.5488	14.6848	ค่อนข้างดี	3.8598	0.5479	14.1950	ค่อนข้างดี
X ₅	5	4.2397	0.5260	12.4065	มาก	4.1637	0.6289	15.1044	มาก
X ₆	5	4.2116	0.5730	13.6053	มาก	4.1190	0.6349	15.4139	มาก
X ₇	5	3.2504	0.9812	30.7654	ปานกลาง	3.5287	0.8279	23.4619	มาก
Y	5	3.5915	0.4512	12.5630	ค่อนข้างสูง	3.3803	0.4672	13.8213	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า มีการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับ 3.5915 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และ 3.3803 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ มีเจตคติต่อสถานศึกษา ค่อนข้างสูง บรรยาการทางการเรียนความสัมพันธ์กับอาจารย์ ความสัมพันธ์กับเพื่อน มีค่าระหว่าง 3.4492 ถึง 3.8598 อยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างดี ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีค่าระหว่าง 3.2504 ถึง 4.2397 อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

เมื่อพิจารณาความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปรับตัวทางการเรียนที่วัดได้จากนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.4512 และ 0.4672 ตามลำดับ ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรปัจจัยนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าระหว่าง 0.4189 ถึง 0.9812 ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรปัจจัยนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าระหว่าง 0.4925 ถึง 0.8279 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย(CV) การปรับตัวทางการเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 12.5630 และ 13.8213 แสดงว่าการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการกระจายใกล้เคียงกัน สัมประสิทธิ์การกระจาย(CV) ของตัวแปรปัจจัยนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ช่วงการกระจายระหว่าง 10.5455 ถึง 30.7656 ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด คือ 30.7656 ด้านเจตคติต่อสถานศึกษา มีสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำสุด คือ 10.5455 สัมประสิทธิ์การกระจาย(CV) ของตัวแปรปัจจัยนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ช่วงการกระจายระหว่าง 13.6438 ถึง 23.4619 ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด คือ 23.4619 ด้านเจตคติต่อสถานศึกษา มีสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำสุด คือ 13.6438

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบรอมดา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง ปัจจัยด้านเจตคติต่อสถานศึกษา(X_1) บรรยากาศทางการเรียน(X_2) ความสัมพันธ์กับอาจารย์(X_3) ความสัมพันธ์กับเพื่อน(X_4) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน(X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์(X_6) และ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม(X_7) กับ การปรับตัวทางการเรียน(Y) ที่วิเคราะห์จากนักเรียนโรงเรียนมัธยมสาธิตในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สูตรของเพียร์สัน พร้อมทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ $t - test$ และใช้สูตรสหสัมพันธ์พหุคูณ พร้อมทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ $F - test$ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบธรรมดา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง ปัจจัยแต่ละด้านกับการปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์จากนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต กรุงเทพมหานครที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

	ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	Y	
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1	X ₁	1.000	0.673**	0.553**	0.222**	0.416**	0.379**	-0.013	0.478**	R=0.647 R ² =0.419 F=23.880
	X ₂		1.000	0.687**	0.127	0.365**	0.387**	-0.167**	0.456**	
	X ₃			1.000	0.283**	0.447**	0.394**	-0.072	0.471**	
	X ₄				1.000	0.277**	0.269**	0.302**	0.262**	
	X ₅					1.000	0.791**	0.262**	0.400**	
	X ₆						1.000	0.225**	0.457**	
	X ₇							1.000	-0.165*	
	Y								1.000	
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4	X ₁	1.000	0.764**	0.522**	0.290**	0.333**	0.301**	0.171*	0.348**	R=0.515 R ² =0.265 F=11.022
	X ₂		1.000	0.619**	0.142*	0.257**	0.215**	0.101	0.292**	
	X ₃			1.000	0.264**	0.240**	0.258**	0.125*	0.325**	
	X ₄				1.000	0.259**	0.225**	0.350**	0.145*	
	X ₅					1.000	0.772**	0.489**	0.265**	
	X ₆						1.000	0.483**	0.314**	
	X ₇							1.000	-0.072	
	Y								1.000	

*มีนัยสำคัญที่ .05

**มีนัยสำคัญที่ .01

จากตาราง 3 พบว่าในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า เจตคติต่อสถานศึกษา(X₁) บรรยากาศทางการเรียน(X₂) ความสัมพันธ์กับอาจารย์(X₃) ความสัมพันธ์กับเพื่อน(X₄) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน(X₅) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์(X₆) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การปรับตัวทางการเรียน(Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม(X₇)มีความสัมพันธ์ทางลบกับ การปรับตัวทางการเรียน(Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรปัจจัยส่วนใหญ่สัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ บรรยากาศทางการเรียน(X₂) สัมพันธ์ทางลบกับ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม(X₇) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน เจตคติต่อสถานศึกษา(X₁) และ ความสัมพันธ์กับอาจารย์(X₃) สัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม(X₇)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .647 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สัมประสิทธิ์ของการวัดรวมกันมีค่าเท่ากับ .419 ซึ่งทำนายได้ ร้อยละ 41.9

ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า เจตคติต่อสถานศึกษา(X_1) บรรยากาศทางการเรียน(X_2) ความสัมพันธ์กับอาจารย์(X_3) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน(X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์(X_6) มีความสัมพันธ์กับ การปรับตัวทางการเรียน(Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับ ความสัมพันธ์กับเพื่อน(X_4) มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางการเรียน(Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกนั้นส่วนใหญ่สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคติต่อสถานศึกษา(X_1) บรรยากาศทางการเรียน(X_2) สัมพันธ์กับ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม(X_7) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียน(Y) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .515 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสัมประสิทธิ์ของการวัดรวมกันมีค่าเท่ากับ .265 ซึ่งทำนายได้ร้อยละ 26.5

3. เปรียบเทียบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัย ด้านเจตคติต่อสถานศึกษา(X_1) บรรยากาศทางการเรียน(X_2) ความสัมพันธ์กับอาจารย์(X_3) ความสัมพันธ์กับเพื่อน(X_4) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน(X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์(X_6) และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม(X_7) กับการปรับตัวทางการเรียน(Y) ที่วิเคราะห์จากนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์จากนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ว่ามีค่าแตกต่างกันหรือไม่โดยนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยแต่ละด้านกับการปรับตัวทางการเรียน มาแปลงเป็นค่า Z แบบฟิชเชอร์ (Fisher's Z) แล้วนำมาทดสอบความแตกต่างดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์จากนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

นักเรียนชั้น	R	Fisher's Z	Z
มัธยมศึกษาปีที่ 1	0.647	0.770	2.237*
มัธยมศึกษาปีที่ 4	0.515	0.570	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์จากนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. คำนำนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของปัจจัยแต่ละด้าน ที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน(Y) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาคำนำนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (b) ของปัจจัยด้านเจตคติต่อสถานศึกษา(X_1) บรรยากาศทางการเรียน(X_2) ความสัมพันธ์กับอาจารย์(X_3) ความสัมพันธ์กับเพื่อน(X_4) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักส้นับสนุน(X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ (X_6) และ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม(X_7) ที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน(Y) ที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t – test ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปร	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1			ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4		
	B	β	t	b	β	t
X ₁	0.243	0.225	3.185**	0.190	0.200	2.074*
X ₂	0.012	0.014	0.167	0.016	-0.020	-0.199
X ₃	0.119	0.140	1.871	0.122	0.158	2.039*
X ₄	0.135	0.164	2.924**	0.066	0.078	1.167
X ₅	0.011	0.013	0.153	0.052	0.074	0.775
X ₆	0.251	0.318	3.803**	0.223	0.303	3.190**
X ₇	-0.126	-0.275	-4.841**	-0.188	-0.334.	-4.688**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่าในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์(X₆) เจตคติต่อสถานศึกษา(X₁) ความสัมพันธ์กับเพื่อน(X₄) ส่งผลทางบวกต่อการปรับตัวทางการเรียน(Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม(X₇) ส่งผลทางลบต่อการปรับตัวทางการเรียน(Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความสัมพันธ์กับอาจารย์(X₃) บรรยากาศทางการเรียน(X₂) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (X₅) ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน(Y)อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์(X₆) ส่งผลทางบวกต่อการปรับตัวทางการเรียน(Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม(X₇) ส่งผลทางลบต่อการปรับตัวทางการเรียน(Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 เจตคติต่อสถานศึกษา(X₁) ความสัมพันธ์กับอาจารย์(X₃) ส่งผลทางบวกต่อการปรับตัวทางการเรียน(Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบรรยากาศทางการเรียน(x₂) ความสัมพันธ์กับเพื่อน(x₄) การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน(x₅) ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน(Y) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. เปรียบเทียบค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านเจตคติต่อสถานศึกษา(X_1)

บรรยากาศทางการเรียน(X_2) ความสัมพันธ์กับอาจารย์(X_3) ความสัมพันธ์กับเพื่อน(X_4) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน(X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์(X_6) และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม(X_7) ที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านเจตคติต่อสถานศึกษา (X_1) บรรยากาศทางการเรียน(X_2) ความสัมพันธ์กับอาจารย์(X_3) ความสัมพันธ์กับเพื่อน(X_4) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน(X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์(X_6) และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม(X_7) ที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน(Y)ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ว่าแตกต่างกันหรือไม่ โดยทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t – test ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการ ที่ส่งผลกับการปรับตัวทางการเรียน ที่วิเคราะห์ระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปร	นักเรียนมัธยมศึกษา		$S_{b1 - b2}$	t
	ปีที่ 1 (b_1)	ปีที่ 4 (b_2)		
X_1	0.243	0.190	0.053	0.130
X_2	0.012	-0.016	0.028	0.070
X_3	0.119	0.122	-0.003	-0.008
X_4	0.135	0.066	0.069	0.215
X_5	0.011	0.055	-0.044	-0.116
X_6	0.251	0.223	0.028	0.076
X_7	-0.126	-0.188	0.062	0.241

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านเจตคติต่อสถานศึกษา(X_1)

บรรยากาศทางการเรียน(X_2) ความสัมพันธ์กับอาจารย์(X_3) ความสัมพันธ์กับเพื่อน(X_4) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน(X_5) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์(X_6) และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม(Y) ที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบัน ราชภัฏ ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาคำแนะนำนักความสำคัญระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อเปรียบเทียบคำแนะนำนักความสำคัญของปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยบางประการมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์จากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าแตกต่างกัน
3. ปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งประการส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
4. คำแนะนำนักความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่วิเคราะห์จากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนมัธยมศึกษาธิดสถานบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียน 743 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนมัธยมศึกษาธิดสถานบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียน 462 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา ระดับชั้นที่ศึกษา ระดับผลการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

1. แบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา	จำนวน 20 ข้อ
2. แบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน	จำนวน 15 ข้อ
3. แบบสอบถามความสัมพันธ์กับอาจารย์	จำนวน 15 ข้อ
4. แบบสอบถามความสัมพันธ์กับเพื่อน	จำนวน 15 ข้อ
5. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสุนน	จำนวน 15 ข้อ
6. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์	จำนวน 14 ข้อ
7. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม	จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการปรับตัวทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายในการเก็บข้อมูลและชี้แจงแบบสอบถามอย่างชัดเจน โดยเก็บข้อมูลที่ใช้ศึกษาค้นคว้าระหว่างวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2547 ถึง 20 กุมภาพันธ์ 2547 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลทั้งหมด 464 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา 462 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.57

2. นำผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์หาค่าสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนปัจจัยในแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบรอมดา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
4. คำนำนัยสำคัญของปัจจัยในแต่ละด้าน ที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
5. เปรียบเทียบค่านัยสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน ที่วิเคราะห์ระหว่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรปัจจัยด้านเจตคติต่อสถานศึกษา บรรยากาศทางการเรียน ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ความสัมพันธ์กับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม กับ การปรับตัวทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .647 และ .515 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สัมประสิทธิ์ของการวัดร่วมกันมีค่าเท่ากับ .419 และ .265 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรปัจจัย ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวในการเรียนร้อยละ 41.9 และ 26.5 ตามลำดับ
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. คำนำนัยสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน ที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีนัยสำคัญของปัจจัยด้านเจตคติต่อสถานศึกษา ความสัมพันธ์กับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรม

เลี้ยงดูแบบควบคุม ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านเจตคติต่อสถานศึกษา ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. คำนำนักความสำคัญของปัจจัยแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน ที่วิเคราะห์ระหว่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาค้นคว้า สามารถอธิบายผลประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการด้านเจตคติต่อสถานศึกษา บรรยากาศทางการเรียน ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ความสัมพันธ์กับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม กับการปรับตัวทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 และโรเจอร์ (Roger. 1972 : 108) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีการปรับตัวได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความเข้าใจในตนเองและเข้าใจบุคลิกภาพของตนเองได้เมื่อบุคคลรู้จักตนเอง รู้จักความสามารถ แรงบันดาลใจและทัศนคติที่มีต่อตนเอง ตลอดจนเห็นสัมพันธ์ภาพที่มีต่อบุคคลอื่นก็จะเป็นบุคคลที่มีความตั้งใจเข้ากับบุคคลอื่นได้ ธอร์ฟ (ธอพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์.2532:8-10 อ้างอิงจาก Trope.1955) ได้กล่าวถึงการปรับตัวทางสังคม ทางด้านความสัมพันธ์ในโรงเรียน ว่า เป็นการที่บุคคลรู้สึกจะได้รับความรักจากครู มีความสุขที่ได้อยู่ร่วมกับเพื่อนนักเรียน รู้สึกว่างานในโรงเรียนเหมาะสมกับความสนใจและวุฒิภาวะของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับคาเพลน(Kaplan. 1959 : 188) ได้กล่าวว่าพ่อแม่ที่เข้มงวดในกฎระเบียบข้อบังคับกับลูกมากเกินไป จะทำให้ลูกรู้สึกก้าวร้าวมีปัญหาทางอารมณ์ ไม่มั่นคง กลัวต่อต้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมจินต์ สลัดทุกข์ (2543 : 62-63) ได้ทำการศึกษา การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพกับอาจารย์ เจตคติต่อสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวเอง ส่วน ธอพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ์ (2532:58) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปรับตัวเองของนักเรียนวัยรุ่น ส่วน เบิร์น และ คีฟ

(Bernt & Keefe. 1995 : 1312- 1329) ศึกษาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อการปรับตัวของวัยรุ่นในโรงเรียนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์จาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าแตกต่างกัน กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะการปรับตัวต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่รับมาใหม่เป็นกลุ่มที่มีการปรับเปลี่ยนหลาย ๆ ด้านเช่นเปลี่ยนจากประถมศึกษาเป็นมัธยมศึกษา ซึ่งในระดับมัศึกษานั้นมีความแตกต่างในเรื่องสถานศึกษา บรรยากาศทางการเรียน อาจารย์ผู้สอน กลุ่มเพื่อน ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนเก่าเคยชินกับ สถานศึกษา บรรยากาศทางการเรียน อาจารย์ผู้สอน กลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำรวย ประไพศรี (2544 : 98-99)

2. คำนำนัยสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ต่างก็ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามระดับชั้นพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าเจตคติต่อสถานศึกษา และความสัมพันธ์กับเพื่อน ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนที่ระดับ .01 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าเจตคติต่อสถานศึกษา และความสัมพันธ์กับอาจารย์ ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนที่ระดับ .05 ปัจจัยด้านบรรยากาศทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญ ตามทฤษฎีของ ฮาวิกเฮอร์สท (Havighurst. 1963 : 111-119) นั้นงานด้านกลุ่มเพื่อนคือการที่วัยรุ่นสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ รวมทั้งรู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาททางเพศของตนเอง ยี (Yee. 1971 : 22-23) ได้ศึกษาพบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลมาก ถ้าปฏิสัมพันธ์ในทางบวกก็จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และปรับตัวที่ดี แต่ถ้ามีปฏิสัมพันธ์ ในทางลบก็จะทำให้เกิดความคับข้องใจวิตกกังวลใจปรับตัวไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพล ศรีหงษ์ (2524 : 47-48) ที่ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติของ นักศึกษามหาวิทยาลัย รามคำแหงชั้นปีที่ 1 พบว่า นักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษาจะปรับตัวการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ส่งผลทางบวกกับการปรับตัวทางการเรียนซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ แลงดิส (Landis. 1954 : 105-106) ได้ศึกษาการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น

ซึ่งมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตยพบว่าเด็กมีการปรับตัวได้ดี ส่วน อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ (2532 : 58) กล่าวว่าครอบครัวแบบเลี้ยงดูตามความรับรู้ของ นักเรียนวันรุ่นแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการ ปรับตัวของนักเรียน วัยรุ่นจะทำให้เด็กปรับตัวได้ดีและมีปัญหาน้อยกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ ถูกทอดทิ้ง ส่วนปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมส่งผลในทางลบกับการปรับตัวทาง การเรียน ดังงานวิจัยของ บล็อก และ แบลร์ (Block and Blair. 1966: 34) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การอบรมเลี้ยงดู พบว่าครอบครัวใดให้การเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองจนเกินไปอาจทำให้เด็ก วัยรุ่นเกิด ทัศนคติไม่ดีต่อพ่อแม่มีความตึงเครียดกระวนกระวายใจและปรับตัวไม่ได้ดีทางสังคม เมื่อเกิดปัญหาทางด้านจิตใจ ส่วนแลนดิส (Landis. 1954 : 105 – 106) พบว่าการปรับตัวของ เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบเข้มงวดกวดขันจะปรับตัวได้ไม่ดีเท่ากับ ครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตย ผลการศึกษาค้นคว้าของ จุมจินต์ สลัดทุกซ์ (2543 : 44) พบว่านิสิตที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมจะมีการปรับตัวที่ยากลำบากเพราะ ถูกอบรมให้รับคำสั่งและทำตามคำสั่งเท่านั้นทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ ปัจจัยด้าน ความสัมพันธ์กับเพื่อนส่งผลทางบวกกับการปรับตัวทางการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่ง สอดคล้องงานวิจัยของ จุมจินต์ สลัดทุกซ์ (2543 : 64) ที่พบว่าปัจจัยด้านสัมพันธ์กับเพื่อน และรุ่นพี่มีผลต่อการปรับตัวของนิสิต เพราะการที่นิสิตมีการคบหาเพื่อนหรือได้รับการดูแลและ ช่วยเหลือจากรุ่นพี่ จะทำให้นิสิตลดความวิตกกังวลในสังคมใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วน นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ความสัมพันธ์กับเพื่อนไม่ส่งผลกับการปรับตัวทางการเรียน ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มาจากมัธยมต้นจึงคุ้นเคยกัน จึงไม่ต้องอาศัยเพื่อนและรุ่นพี่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่ส่งผลกับการปรับตัวทางการเรียน อาจเนื่องมาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นเด็กที่เข้า มาเรียนใหม่ยังไม่คุ้นเคยกับอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนสอนโดยวิธีการบังคับไม่พยายามทำ ความ รู้จักกับนักเรียนไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามความสนใจและต้องการของนักเรียน ส่วนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ ส่งผลกับการปรับตัวทางการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญ (สำรวย ประไพศรีศรี. 2544 : 100 :อ้างอิงจาก Bush. 1942 :645-656)ที่พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักกับนักเรียนให้ความเห็นอกเห็นใจนักเรียนรู้จักส่งเสริมการ เรียนตามความสนใจและต้องการของนักเรียน จะทำให้นักเรียนปรับตัวได้ดีขึ้น ส่วนงานวิจัยของ จุมจินต์ สลัดทุกซ์ (2543 : 65) สัมพันธภาพกับอาจารย์มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนิสิต ถ้าอาจารย์กับนิสิตมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันก็จะส่งผลในด้านของการปรับตัว ส่วนยี่ (Yee. 1971 : 22 –23) ได้พบว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลมากถ้าสัมพันธ์ทางบวกก็จะช่วย

ส่งเสริมการเรียนรู้และปรับตัวที่ดีแต่ถ้ามี ปฏิสัมพันธ์ในทางลบก็จะทำให้เกิดความคับข้องใจ วิตกกังวลใจปรับตัวไม่ได้ ปัจจัยด้านบรรยากาศทางการเรียนไม่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน อาจเป็นเพราะว่าเด็กมัธยมสาธิตได้เรียนกับอาจารย์ ฝึกสอน ซึ่งอาจารย์ฝึกสอนยังอยู่ในวัยรุ่น อาจแสดงพฤติกรรมบางอย่างออกมา หรือการสอนของอาจารย์ฝึกสอนบางท่าน ทำให้นักเรียน บางคนไม่ยอมรับ ส่วนปัจจัยด้าน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนไม่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ยังอยู่ในช่วงวัยรุ่นต้องการความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งบาร์เบอร์ (Thomas D. Cook. et. al. 2002 : 1283 citing Barber : 2002) กล่าวว่าความขัดแย้งของ นักเรียนกับพ่อ แม่ ผู้ปกครองโดยเฉพาะอย่างยิ่งความอยากเป็นตัวของตัวเองของวัยรุ่นซึ่งส่วนใหญ่มักจะเริ่ม ทดลองทุกอย่างทั้งที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงและไม่เสี่ยงก็เป็นสิ่งสำคัญต่อการปรับตัวของนักเรียน

3. เปรียบเทียบน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านเจตคติต่อสถานศึกษา บรรยากาศทางการเรียน ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ความสัมพันธ์กับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน ที่วิเคราะห์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของแพนสินี (Pansini. 1997 : 36-86) ที่พบว่า สัมพันธภาพในสังคมกับเพื่อนของวัยรุ่นที่วิเคราะห์จากเพศชายและหญิง มีค่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าปัจจัยด้านเจตคติต่อสถานศึกษา บรรยากาศทางการเรียน ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ความสัมพันธ์กับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ที่วิเคราะห์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าใกล้เคียงกัน แสดงว่าปัจจัยด้านเจตคติต่อสถานศึกษา บรรยากาศทางการเรียน ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ความสัมพันธ์กับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียนพอ ๆ กัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เจตคติต่อสถานศึกษา ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ความสัมพันธ์กับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ส่งผลทางบวกต่อการปรับตัวทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ส่งผลทางลบต่อการปรับตัวทางการเรียน

ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ควรปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติต่อสถานศึกษา ให้ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ให้ความสัมพันธ์กับเพื่อน และให้พ่อแม่อบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะช่วยนักเรียนให้ปรับตัวทางการเรียนได้ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมพ่อแม่ผู้ปกครองควรจะเปลี่ยนเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทางการเรียน เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น รายได้ของผู้ปกครอง นิสัยในการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางการเรียน กับกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน เช่นกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา กลุ่มนักเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนหรือ นักเรียนที่อยู่ระดับชั้นที่ต่างกัน เป็นต้น เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับ การวิจัยในครั้งนี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2524). *สุขภาพจิตในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามงกุฎราชวิทยาลัย.
- กันยา สุวรรณแสง. (2536) . *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว*. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น.
- จุไร ชุมชุม. (2526) . *สภาพแวดล้อมและสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพ ฯ* : ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุมจินต์ สลัดทุกข์. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิมเผ่า อจละนันท์. (2527). *โครงการวิจัยเรื่องทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และสายอาชีพที่มีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. งานวิจัยสถาบัน กองแผนงาน มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- เฉลิมพล ศรีหงษ์ และคนอื่นๆ. (2524). *ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. รายงานการวิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. อัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เนรมิตรการพิมพ์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่นๆ. (2528). *ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูของมารดาไทย* รายงานการวิจัย ฉบับที่32. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ถวิล ธาราโกชน. (2534). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พีระพัตนา.
- ทรรศนียา กัลยาณมิตร. (2530) .*เรียนเป็น กลวิธีการเรียนให้ประสบผลสำเร็จ* .กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธาดา ปุณศรี. (2533). *การปรับตัวทางสังคมในสถานศึกษาของนักเรียนพลตำรวจ สังกัดกองกำกับการตำรวจภูธร 7 จังหวัดนครปฐม*.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2527). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิภา นิธยาน . (2530) . *การปรับตัวและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : สารการพิมพ์.
- ประคอง ประสิทธิ์พร. (2529) . *ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปรับตัวของนักเรียน* .ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประดินันท์ อุปรมัย. (2523). *จิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ศรีอนันต์ .
- ประธาน วัฒนาวานิชย์ . (2529) . *ไม่ยากถ้าอยากเรียนเก่ง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประกายพริก.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). *ทัศนคติการจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย*.
กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2538). *เอกสารประกอบการสอนวิชาทดสอบทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- พรชูลี อาทวำรุ่ง. (2525) . *นิสิตนักศึกษา : หลักการ แนวปฏิบัติและปัญหา*. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา.
- พาสนา ฝโลศิลป์. (2535) . *การสำรวจปัญหาการปรับตัวในเด็กวัยรุ่น กรุงเทพมหานคร* .
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์ศรี เปานิธิ. (2530) . *บรรยากาศการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามทัศนะของนิสิต*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงสร้อย วรกุล . (2528) . *การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดสงขลา*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สิ้นลาวัฒน์. (2524). *การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- รัตนา ศิริพานิช. (2530). *ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาไทยศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สาขาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ :ชมรมเด็ก.
_____. (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย*.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ . (2543). *เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาการปรับตัว* .สายสังคมศาสตร์
และ มนุษย์ศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี .

- วรารัตน์ ประสิทธิ์ธัญกิจ.(2537). การศึกษาการปรับตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียน กีฬา จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาพิเศษ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- วัชรินทร์ แก้วลา. (2531). สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครู
นครราชสีมา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, อุดมศึกษา.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). บุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารินทร์ สายโอบเอื้อและ สุณีย์ ธีระดากร.(2522). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
จิตวิทยาและการแนะแนว วิทยาลัยครูพระนคร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2528). เอกสารตัวอย่างเรื่องการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตัวอย่างเรื่อง การสร้าง
บรรยากาศในห้องเรียน. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย.
- วิลาศ บุญทองขาว. (2527). บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของ
นักเรียน ครู และผู้บริหาร เขตการศึกษา 4. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการ
ศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- วุฒิชัย จงคำเนิ่งศิลป์. (2538). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลที่มี
ต่อการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1
โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม(ช่างกลสยาม) กรุงเทพฯ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). เจตคติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2537). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย ธีรธนกุล. (2526). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์มณเฑ.
- สมบัติ วัจนะสาริกากุล. (2524). สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนะของ
นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริชัย ประทีปฉาย.(2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. จันทบุรี : วิทยาลัยรำไพพรรณี
สุชา จันทน์เอม. (2531). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช.

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ. (2523). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวแปรสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. หลักการวิธีการและการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุมาลี สุวรรณภักดี. (2541). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ จันทน์เอม. (2527). สุขจิตวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำรวย ประไพศรี.(2544). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาค ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2537). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา1 พื้นฐานและบริการนักศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ. (2532). องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อัมพร โอตระกูล.(2525). “ศึกษาสุขภาพจิตผู้รับบริการศูนย์สุขภาพจิต,” วารสารจิตวิทยาคลินิก. หน้า 144-145.
- อุทัย หิรัญโต.(2526). สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา-มานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Anderson, C.M.(1970). “The self – image : a theory of the dynamics of behavior,” *Mental Hygiene*, New York.
- Andrew, Health A.(1991). *The Roy Adaptation model :The Definition Statement*. 2nd ed. New Jersey : Printice-Hall, Inc.
- Arkoff, A.(1968). *Adjustment and Mental Health*. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Barber, B.(Ed.).(2002).*Intrusive parenting : How psychological control affects children and adolescents*. Washington, DC : American Psychological Association.
- Bernard, Harold W.Mental. (1960). *Health for Classroom*. New York : McGraw-Hill Book Company.

- Block and Blair. (1966). *Education Psychology*. New York : Macmiller Company.
- Bronfenbrenner,U. (1986). Ecology of the family as a context for human development : Research perspectives. *Developmental Psychology*,22, 723-742.
- Brown, B. B. (1998). *Learning contexts beyond the classroom* : Extracurricular activities, community organizations, and peer groups. In K. Borman & B. Schneider (Eds.), *The adolescent years : Social influences and educational challenges* (pp. 109– 141). Chicago: The National Society for the Study of Education.
- Coleman, James C, and Hammen, (1981), *Abnormal Psychology and Modern Life*. New York : Bombay.
- Conbach, Lee Joseph.(1970). *Essentials of Psychological Testing*.3rd ed. New York : Harper & Row.
- Desena, Paul A. (1964) .“The Role of Conciscy in Identifying. Characteristics of Three Levels of Achievement,” *The Personal and Guidance Journal*. 43 :145-149 ; October.
- Dweck, C.S. ,& Leggett , E.L. (1986). *A Social – cognitive approach to motivation and personality*. Psychological Review.
- Eccles,J.S.; et. al. (1998). *Development during adolescence*: The impact of stage environment fit on young adolescents’ experiences in schools and in families. *American Psychologist*, 48, 90-101.
- Erikson, Erik H. (1968). *Lentify and the Life Cycle*. New York : International University.
- Eysenck,H.J.,W. Arnold and R. Meili. (1972). *Encyclopedia of Psychology*. London : Search Press.
- Fishbein , Martin. & Ajzen, Icek. (1975). *Belief, Attitude, Intention and Behavior* : An Introduction to Theory and Research . Mass. Addison – Wesley.
- Gill, L, J. (1962) .”Some Non-Intellectual Correlated of Academic Achievement among Maxican Secondary School Student, *Journal of Educational Psychology*. 53 : 144-149 ; March.

- Good, Carter V.(1973). *Dictionary of Education*. 3rd. ed. New York : McGraw – Hill Company.
- Grasha, Anthony f. and Daniel S. Kirschenbum. (1980). *Psychology of Adjustment and Compeance*. New York : Winthrop Publishers.
- Gronlund. (1959). *Sociometry in the Classroom*. Harper. New York.
- Harndler,J. et. al. (1995). *Losing generations: Adolescents in high – risk settings*. Washington, DC: National Academy of Science Press.
- Harvighurht, Robert J. (1963). *Conditions Productive of Superion Children. Studies in Adolescence*. New York : The Macmillan Company.
- Holtzman, H. Wayne. (1965). *Survey of Study Habits and Attitudes*. New York : the Psychological Corporation.
- Huitt. (1998). *Motivation*. (Online). Available : [http : // www. Vadesta. Edu / ~ whuitt / psy702 / motivation / motivate. html](http://www.Vadesta.Edu/~whuitt/psy702/motivation/motivate.html).
- Kaplan, Louis. Mental .(1959) .*Health and Human Relation in Education*. New York :Harper and Brothers.
- Kerlinger, Fred N. & Pedhazur J. (1973). *Multiple regression in Behaviorial Research*. New York : Holt, Rinchart and Winston.
- Landis Paul H.(1954). *"The Families that Produce Adjusted Adolescents,"* Clearing House.
- Lewin, K. and Lippitt, R. and White, R. (1939). " Patterns of Aggregative Behavior in Experimentally Created Social Climates, *Journal of Social Psychology*. 10 : 271-299.
- Maddox, R. (1963). *How to Study*. Greenwich, Conn : Fawcett Publication.
- Marshall, Iven A. (1974). "Creating an Environment for Learning," *Nursing Outlook*. 22 (12) : 773-776; December.
- Maslow , A,H. (1970). *Motivation and Personality*. 2 nd. Ed. New York : Haper and Row Publisheeres.
- Moskowitz, Merle, J. and Arthur R. Orgel. (1969). *General Psychology*. Boston : Houghtom Mifflin Co.

- Mouly, George J. (1965) .*Psychology for Effective Teaching*. New York : Holt Rinchart and Winstons.
- Pansini, Janet Carty.(1997.February). *The experience and Perception of Interpersonal Relationships with Peer and Peer Groups Middle Adolescence : A Qualitative Study*. New York : Dissertation Abstracts DAI-A57/08.
- Radke. Marian J. (1964). *The Relation of Parental Authority of Children Behavior and Attitudes*. New York : University of Minnesota Press.
- Ringness,Thomas A.(1968). *Mental Health in the School*. New York : Random House.
- Roger, Dorothy. (1972). *The Psychology of Adjustment*. New York : Appleton Century - Crofts.
- Rokeach, Milton. (1970). *Belief Attitude and Values*. San Francisco : Jossey – Bass, Inc.
- Sartain, Aaron Quinn. (1973) .*Psychology Understanding Human Behavior, 4 th. Ed*. London : McGraw – Hill Book Co.
- Thomas D. Cook, et. al. (2002).1283-1309."Some Ways in Which Neighborhoods, Nuclear Families, Friendship Groups, and Schools Jointly Affect Changes in Early Adolescent Development" *Child Development*. July / August 2002, Volume 73 Number 4. The Society for Research in Child Development, Inc.
- Thomas J. Bernt & Keunho Keefe. (1995). 1312-1329. "Friends' Influence on Adolescents' Adjustment to school." *Child Development*. The Society for Research in Child Development, Inc.
- Travers, Robert M.H. (1958). *Educational Measurement*. The McMillan Company.
- Triandis, Harry C.(1971). *Attitude and Attitude Change*. New York : John Wiley and Sons Inc.
- Vandewalle, D.(1997, December). Development and Validation of a Work Domain Goal Orientation Instrument. *Educational and Psychological measurement*. 56 (6) : 995 – 1015.

- Worchel, Stephen and George R. Goethols. (1989). *Adjustment Path Ways to Personal Growth*. Englewood Cliffts : Prentice – Hall.
- Wrenn, C. Gilbert. (1968). *Study Habits Inventory*. Stanford : Standford University Press.
- Wrenn, C. Gilbert and Robert P. Larsen. (1969). *Studying Effectively*. Standford : Standford University Press.
- Yee , Albert H. (1971) .*Social Interaction in Educational Settings*. Englewood Cliffts : Prentice – Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ข

ค่าดัชนีความสอดคล้องและค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือ

ตาราง 7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา

ข้อที่	IOC	การพิจารณา	ข้อที่	IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	16	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	17	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	18	1.00	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	19	0.80	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	20	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	21	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	22	1.00	คัดเลือกไว้
8	0.80	คัดเลือกไว้	23	0.80	คัดเลือกไว้
9	0.80	คัดเลือกไว้	24	0.80	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้	25	1.00	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	26	0.80	คัดเลือกไว้
12	1.00	คัดเลือกไว้	27	1.00	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	28	1.00	คัดเลือกไว้
14	1.00	คัดเลือกไว้	29	1.00	คัดเลือกไว้
15	1.00	คัดเลือกไว้	30	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน

ข้อที่	IOC	การพิจารณา	ข้อที่	IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	11	0.80	คัดเลือกไว้
2	0.80	คัดเลือกไว้	12	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	13	1.00	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	14	1.00	คัดเลือกไว้
5	0.80	คัดเลือกไว้	15	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	16	0.80	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	17	1.00	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	18	1.00	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	19	1.00	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้	20	0.80	คัดเลือกไว้
			21	0.80	คัดเลือกไว้

ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับอาจารย์

ข้อที่	IOC	การพิจารณา	ข้อที่	IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	11	1.00	คัดเลือกไว้
2	0.80	คัดเลือกไว้	12	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	13	1.00	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	14	1.00	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	15	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	16	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	17	0.80	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	18	0.80	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	19	0.80	คัดเลือกไว้
10	0.80	คัดเลือกไว้			

ตาราง 10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับเพื่อน

ข้อที่	IOC	การพิจารณา	ข้อที่	IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	11	0.80	คัดเลือกไว้
2	0.80	คัดเลือกไว้	12	0.80	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	13	0.80	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	14	1.00	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	15	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	16	0.80	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	17	0.80	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	18	0.80	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	19	1.00	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้			

ตาราง 11 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการยอมรับเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาสนุน

ข้อที่	IOC	การพิจารณา	ข้อที่	IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	9	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	10	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	11	1.00	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	12	1.00	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	13	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	14	0.80	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	15	1.00	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	16	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล
มากกว่าอารมณ์

ข้อที่	IOC	การพิจารณา	ข้อที่	IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	8	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	9	0.80	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	10	1.00	คัดเลือกไว้
4	0.80	คัดเลือกไว้	11	0.80	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	12	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	13	1.00	คัดเลือกไว้
7	0.80	คัดเลือกไว้	14	0.80	คัดเลือกไว้

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม

ข้อที่	IOC	การพิจารณา	ข้อที่	IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	9	1.00	คัดเลือกไว้
2	0.80	คัดเลือกไว้	10	1.00	คัดเลือกไว้
3	0.60	คัดเลือกไว้	11	1.00	คัดเลือกไว้
4	0.60	คัดเลือกไว้	12	0.80	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	13	0.40	คัดออก
6	1.00	คัดเลือกไว้	14	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	15	0.80	คัดเลือกไว้
8	0.80	คัดเลือกไว้	16	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 14 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการปรับตัวทางการเรียน

ข้อที่	IOC	การพิจารณา	ข้อที่	IOC	การพิจารณา
1	1.00	คัดเลือกไว้	21	0.80	คัดเลือกไว้
2	0.80	คัดเลือกไว้	22	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	23	0.80	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	24	0.80	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	25	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	26	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	27	1.00	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	28	1.00	คัดเลือกไว้
9	0.80	คัดเลือกไว้	29	1.00	คัดเลือกไว้
10	0.80	คัดเลือกไว้	30	0.80	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	31	0.80	คัดเลือกไว้
12	1.00	คัดเลือกไว้	32	0.60	คัดเลือกไว้
13	0.80	คัดเลือกไว้	33	0.60	คัดเลือกไว้
14	1.00	คัดเลือกไว้	34	1.00	คัดเลือกไว้
15	1.00	คัดเลือกไว้	35	1.00	คัดเลือกไว้
16	1.00	คัดเลือกไว้	36	0.80	คัดเลือกไว้
17	0.80	คัดเลือกไว้	37	1.00	คัดเลือกไว้
18	1.00	คัดเลือกไว้	38	0.80	คัดเลือกไว้
19	0.80	คัดเลือกไว้	39	1.00	คัดเลือกไว้
20	0.80	คัดเลือกไว้	40	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนก(t) ของแบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา

ข้อที่	t	การพิจารณา	ข้อที่	t	การพิจารณา
1	5.765	คัดเลือกไว้	16	5.164	คัดเลือกไว้
2	5.434	คัดเลือกไว้	17	4.107	คัดเลือกไว้
3	5.254	คัดเลือกไว้	18	6.747	คัดเลือกไว้
4	1.079	ตัดออก	19	6.254	ตัดออก
5	4.828	ตัดออก	20	6.537	ตัดออก
6	7.037	คัดเลือกไว้	21	7.194	คัดเลือกไว้
7	5.254	คัดเลือกไว้	22	6.952	คัดเลือกไว้
8	3.286	ตัดออก	23	9.130	คัดเลือกไว้
9	1.369	ตัดออก	24	5.337	ตัดออก
10	4.102	คัดเลือกไว้	25	-2.422	ตัดออก
11	6.894	ตัดออก	26	6.429	คัดเลือกไว้
12	7.856	คัดเลือกไว้	27	5.982	คัดเลือกไว้
13	3.373	คัดเลือกไว้	28	4.613	คัดเลือกไว้
14	6.532	คัดเลือกไว้	29	3.960	คัดเลือกไว้
15	5.990	ตัดออก	30	4.643	คัดเลือกไว้

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน

ข้อที่	t	การพิจารณา	ข้อที่	t	การพิจารณา
1	4.982	คัดเลือกไว้	11	3.093	ตัดออก
2	7.668	คัดเลือกไว้	12	5.867	คัดเลือกไว้
3	4.273	คัดเลือกไว้	13	3.533	ตัดออก
4	3.339	ตัดออก	14	4.698	ตัดออก
5	4.417	ตัดออก	15	2.218	ตัดออก
6	4.775	คัดเลือกไว้	16	5.442	คัดเลือกไว้
7	4.522	คัดเลือกไว้	17	3.808	คัดเลือกไว้
8	5.125	คัดเลือกไว้	18	7.861	คัดเลือกไว้
9	5.511	คัดเลือกไว้	19	6.073	คัดเลือกไว้
10	7.160	คัดเลือกไว้	20	4.330	คัดเลือกไว้
			21	4.883	คัดเลือกไว้

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับอาจารย์

ข้อที่	t	การพิจารณา	ข้อที่	t	การพิจารณา
1	4.281	คัดเลือกไว้	11	3.699	คัดเลือกไว้
2	5.312	คัดเลือกไว้	12	3.143	คัดเลือกไว้
3	5.438	คัดเลือกไว้	13	4.557	คัดเลือกไว้
4	4.088	คัดเลือกไว้	14	4.846	คัดเลือกไว้
5	3.905	คัดเลือกไว้	15	4.385	คัดเลือกไว้
6	5.289	คัดเลือกไว้	16	2.990	ตัดออก
7	3.311	ตัดออก	17	6.042	คัดเลือกไว้
8	7.640	คัดเลือกไว้	18	2.589	ตัดออก
9	3.127	ตัดออก	19	3.236	คัดเลือกไว้
10	7.194	คัดเลือกไว้			

ตาราง 18 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามความสัมพันธ์กับเพื่อน

ข้อที่	t	การพิจารณา	ข้อที่	t	การพิจารณา
1	3.792	คัดเลือกไว้	11	2.656	คัดเลือกไว้
2	3.101	คัดเลือกไว้	12	1.118	ตัดออก
3	3.622	คัดเลือกไว้	13	1.997	ตัดออก
4	0.817	ตัดออก	14	2.517	คัดเลือกไว้
5	4.431	คัดเลือกไว้	15	3.723	คัดเลือกไว้
6	3.876	คัดเลือกไว้	16	2.769	คัดเลือกไว้
7	4.176	คัดเลือกไว้	17	2.671	คัดเลือกไว้
8	3.368	คัดเลือกไว้	18	4.330	คัดเลือกไว้
9	3.765	คัดเลือกไว้	19	2.361	ตัดออก
10	3.303	คัดเลือกไว้			

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนุสน

ข้อที่	t	การพิจารณา	ข้อที่	t	การพิจารณา
1	2.730	คัดเลือกไว้	9	4.822	คัดเลือกไว้
2	2.680	คัดเลือกไว้	10	3.561	คัดเลือกไว้
3	3.607	คัดเลือกไว้	11	2.532	คัดเลือกไว้
4	5.401	คัดเลือกไว้	12	2.696	คัดเลือกไว้
5	2.702	คัดเลือกไว้	13	2.771	คัดเลือกไว้
6	3.459	คัดเลือกไว้	14	0.946	ตัดออก
7	4.160	คัดเลือกไว้	15	2.819	คัดเลือกไว้
8	3.756	คัดเลือกไว้	16	6.092	คัดเลือกไว้

ตาราง 20 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่า
อารมณ์

ข้อที่	t	การพิจารณา	ข้อที่	t	การพิจารณา
1	2.292	คัดเลือกไว้	8	3.134	คัดเลือกไว้
2	3.008	คัดเลือกไว้	9	2.622	คัดเลือกไว้
3	4.395	คัดเลือกไว้	10	2.008	คัดเลือกไว้
4	2.463	คัดเลือกไว้	11	2.548	คัดเลือกไว้
5	3.911	คัดเลือกไว้	12	4.525	คัดเลือกไว้
6	4.911	คัดเลือกไว้	13	2.223	คัดเลือกไว้
7	3.780	คัดเลือกไว้	14	3.777	คัดเลือกไว้

ตาราง 21 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม

ข้อที่	t	การพิจารณา	ข้อที่	t	การพิจารณา
1	0.394	ตัดออก	9	2.283	คัดเลือกไว้
2	2.248	คัดเลือกไว้	10	2.365	คัดเลือกไว้
3	1.557	ตัดออก	11	2.158	คัดเลือกไว้
4	2.936	คัดเลือกไว้	12	3.527	คัดเลือกไว้
5	3.134	คัดเลือกไว้	13	1.600	ตัดออก
6	2.039	ตัดออก	14	2.592	คัดเลือกไว้
7	2.383	คัดเลือกไว้	15	2.219	คัดเลือกไว้
8	2.746	คัดเลือกไว้			

ตาราง 22 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการปรับตัวทางการเรียน

ข้อที่	t	การพิจารณา	ข้อที่	t	การพิจารณา
1	2.113	คัดเลือกไว้	21	1.878	ตัดออก
2	1.131	ตัดออก	22	2.064	คัดเลือกไว้
3	3.239	คัดเลือกไว้	23	-1.659	ตัดออก
4	4.470	คัดเลือกไว้	24	2.527	คัดเลือกไว้
5	2.563	คัดเลือกไว้	25	2.352	คัดเลือกไว้
6	3.086	คัดเลือกไว้	26	3.577	คัดเลือกไว้
7	2.262	คัดเลือกไว้	27	3.089	คัดเลือกไว้
8	4.217	คัดเลือกไว้	28	3.186	คัดเลือกไว้
9	0.917	ตัดออก	29	1.997	ตัดออก
10	3.311	คัดเลือกไว้	30	4.218	คัดเลือกไว้
11	3.151	คัดเลือกไว้	31	2.879	คัดเลือกไว้
12	3.545	คัดเลือกไว้	32	-1.397	ตัดออก
13	3.049	คัดเลือกไว้	33	-1.080	ตัดออก
14	2.414	คัดเลือกไว้	34	3.864	คัดเลือกไว้
15	2.806	คัดเลือกไว้	35	3.366	คัดเลือกไว้
16	3.905	คัดเลือกไว้	36	2.647	คัดเลือกไว้
17	0.340	ตัดออก	37	2.602	คัดเลือกไว้
18	2.502	คัดเลือกไว้	38	2.223	คัดเลือกไว้
19	2.749	คัดเลือกไว้	39	0.310	ตัดออก
20	2.079	คัดเลือกไว้	40	1.183	ตัดออก

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนกลาง

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนกลาง ตลอดจนการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วตอบตามความคิดเห็นหรือตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์สำหรับช่วยให้นักเรียนทั่ว ๆ ไปปรับตัวได้ การตอบของนักเรียนจะไม่มีผลที่ไม่ดีกับนักเรียนขอให้นักเรียนตอบทุกข้อ

แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อสถานศึกษา/บรรยากาศทางการเรียน/ความสัมพันธ์กับอาจารย์
ความสัมพันธ์กับเพื่อน/การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน/การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล
มากกว่าอารมณ์และการอบรมแบบควบคุม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการปรับตัวทางการเรียน

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ตามความเป็นจริงให้ครบถ้วน

1. เพศ
() ชาย () หญิง
2. ภูมิลำเนา
() กรุงเทพมหานคร () ต่างจังหวัด
3. ระดับชั้นที่ศึกษา
() ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 () ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4
4. ระดับผลการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา
() ต่ำกว่า 1.99
() 2.00 – 2.99
() 3.00 ขึ้นไป

ตอนที่ 2

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ ต้องการทราบความคิดเห็นที่เป็นจริงของนักเรียน

โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียดและใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของนักเรียน

- เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
ไม่แน่ใจ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนในลักษณะกลางๆ
ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อยที่สุด

เจตคติต่อสถานศึกษา

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1. นักเรียนภูมิใจที่ได้เรียนในโรงเรียนนี้					
2. โรงเรียนที่นักเรียนเรียนเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ.....					
3. โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับใน สังคม.....					
4. โรงเรียนผลิตนักเรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม.....					
5. โรงเรียนได้รับการไว้วางใจจากผู้ปกครอง.....					
6. โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย.....					
7. .โรงเรียนปลูกฝังการมีคุณธรรม จริยธรรม ที่ดีงาม...					
8. โรงเรียนมีห้องน้ำสะอาดถูกสุขอนามัย.....					
9. เมื่อจบจากโรงเรียนนี้แล้ว สามารถนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้.....					
10. นักเรียนมาเรียนในโรงเรียนนี้ด้วยความเต็มใจ.....					
11. โรงเรียนจัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับ ความต้องการของนักเรียน.....					
12. โรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป.....					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
13. โรงเรียนมีการบริหารจัดการภายในที่เป็นระบบ.....					
14 ระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง.....					
โรงเรียนมีการบริการที่ประทับใจ.....					
นักเรียนมาเรียนที่โรงเรียนรู้สึกสบายใจ.....					
บรรยากาศในโรงเรียนน่าอยู่.....					
นักเรียนรู้สึกหัดดูแลและท้อแท้ใจเมื่อมาโรงเรียน.....					
เป็นโรงเรียนที่มีแหล่งค้นคว้าทันสมัย.....					
20. โรงเรียนที่นักเรียนเรียนน่าเบื่อหน่าย.....					

บรรยากาศทางการเรียน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1. โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน.....					
2. อาจารย์มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย.....					
3. ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอกับนักเรียน.....					
4. อาคารสะอาด เป็นระเบียบ เอื้อต่อการเรียนการสอน.....					
5. มีห้องปฏิบัติการที่สะอาดและทันสมัย เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ฯลฯ.....					
6. มีสถานที่สำหรับค้นคว้า เอกสาร ตำรา หนังสือเรียน เพิ่มเติม.....					
7. มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมสำหรับค้นคว้า และ ทำรายงาน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ internet ฯลฯ.....					
8. มีสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์ ทางการเรียนที่เหมาะสม.....					
9. อาจารย์มีความเมตตากรุณาเป็นที่พึ่งแก่นักเรียนได้.....					
10. อาจารย์กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากเรียน.....					
11. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม.....					
12. อาจารย์สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนทั้งในและนอก ห้องเรียน.....					
13. โรงเรียนมีเอกสาร แบบเรียนและตำราเรียนที่ทันสมัย.....					
14. อาจารย์มีบุคลิกภาพที่เอื้อต่อการเรียนการสอน.....					
15. อาจารย์ช่วยทบทวนบทเรียนเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ.....					

ความสัมพันธ์กับอาจารย์

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. อาจารย์ให้กำลังใจทุกครั้งโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง.....					
2. อาจารย์เป็นที่ปรึกษาที่ดีในด้านส่วนตัว.....					
3. อาจารย์มีเวลาให้สำหรับการขอรับคำปรึกษา.....					
4. นักเรียนสามารถปรับทุกข์กับอาจารย์ได้.....					
5. อาจารย์รู้จักนักเรียนที่ท่านสอน.....					
6. อาจารย์เป็นมิตรที่ดีกับนักเรียน.....					
7. อาจารย์สร้างบรรยากาศที่มีความเป็นกันเอง.....					
8. นักเรียนได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากอาจารย์ที่สอน.....					
9. อาจารย์เป็นกันเองทั้งในและนอกห้องเรียน.....					
10. อาจารย์คอยตักเตือนที่แนะเมื่อนักเรียนทำไม่ถูกต้อง.....					
11. อาจารย์ให้คำแนะนำแก่นักเรียนเมื่อมีปัญหา.....					
12. อาจารย์ให้กำลังใจนักเรียนเมื่อมีปัญหา.....					
13. อาจารย์ชมเชยเมื่อนักเรียนปฏิบัติดี.....					
14. อาจารย์จะให้ข้อคิดที่ดีกับนักเรียน.....					
15. อาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีเวลาให้นักเรียน.....					

ความสัมพันธ์กับเพื่อน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในกลุ่มเพื่อน.....					
2. เมื่อนักเรียนมีปัญหาเพื่อน ๆ จะให้คำแนะนำได้.....					
3. เพื่อน ๆ มีความสามัคคีกัน.....					
4. เพื่อน ๆ ให้กำลังใจกันและกัน.....					
5. นักเรียนพอใจในมิตรภาพของเพื่อน ๆ.....					
6. นักเรียนมีเพื่อนสนิทที่โรงเรียน.....					
7. เพื่อนให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน.....					
8. นักเรียนกับเพื่อนช่วยกันทบทวนบทเรียน.....					
9. เพื่อน ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่.....					
...					
10. เพื่อนส่วนใหญ่ ขอบนิินทาเยาะเย้ย กระทบทกระเทียบและประชดประชัน.....					
11. นักเรียนมีความวิตกกังวลว่าเพื่อนจะไม่ชอบ.....					
12. นักเรียนมักถูกละเลยจากเพื่อนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ.....					
13. เพื่อน ๆ รังเกียจและไม่สนใจจะให้นักเรียนร่วมกลุ่มทำงาน.....					
14. เพื่อน ๆ ไม่ยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน ในขณะที่ทำงานร่วมกัน.....					
15. เพื่อนส่วนใหญ่ ไม่จริงจังกับนักเรียน.....					

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. นักเรียนสามารถเปิดเผยความลับกับพ่อแม่ได้ ทุกเรื่อง.....					
2. พ่อแม่ให้การสนับสนุนในทุกกิจกรรม.....					
3. พ่อแม่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน.....					
4. นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นกับทุกคน ใน ครอบครัว.....					
5. พ่อแม่อนุญาตให้นักเรียนไปทำกิจกรรมนอกเวลา เรียน.....					
6. พ่อแม่อนุญาตให้นักเรียนไปทัศนศึกษากับทาง โรงเรียน.....					
7. พ่อแม่ให้อิสระนักเรียนในการตัดสินใจ.....					
8. พ่อแม่ให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมในครอบครัว...					
9. พ่อแม่เป็นพี่ที่ปรึกษาที่ดีของนักเรียน.....					
10. พ่อแม่สนับสนุนและให้กำลังใจนักเรียนเพื่อให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์และทำกิจกรรมใหม่ๆ ด้วยตนเอง....					
11. พ่อแม่สนับสนุนและชมเชยเมื่อนักเรียนทำดี.....					
12. พ่อแม่สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมที่ นักเรียน ต้องการ.....					
13. เมื่อนักเรียนมีความวิตกกังวลใจพ่อแม่จะช่วย ผ่อน คลาย.....					
14. พ่อแม่จะแสดงความห่วงใยเมื่อนักเรียนกลับบ้าน ผิดเวลา.....					
15. เมื่อมีปัญหาพ่อแม่จะช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียน.....					

การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. หากนักเรียนถูกทำโทษพ่อแม่จะบอกเหตุผลให้ทราบก่อนทุกครั้ง.....					
2. พ่อแม่ยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน.....					
3. พ่อแม่จะถามความคิดเห็นของนักเรียนก่อนที่จะให้ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด.....					
4. พ่อแม่ใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์.....					
5. พ่อแม่เข้าใจ เชื่อใจ และไว้วางใจนักเรียน.....					
6. พ่อแม่รับฟังเหตุผลจากนักเรียนทุกครั้งทุกเรื่อง.....					
7. พ่อแม่จะให้บอกเหตุผลก่อนทุกครั้งที่จะอนุญาตให้นักเรียนทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด.....					
8. พ่อแม่อบรม สั่งสอนนักเรียนด้วยเหตุผล และให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง.....					
9. พ่อแม่ให้การแนะนำนักเรียนได้.....					
10. พ่อแม่ถามสาเหตุเมื่อนักเรียนทำผิดและให้โอกาสแก้ตัวใหม่.....					
11. พ่อแม่จะพูดคุยกับนักเรียนด้วยคำพูดที่ไพเราะ.....					
12. พ่อแม่ตอบคำถามให้นักเรียนเมื่อเกิดความสงสัย.....					
13. พ่อแม่นำประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาอธิบายประกอบการให้เหตุผลแก่นักเรียน.....					
14. พ่อแม่จะอธิบายถึงผลดีผลเสียของการกระทำต่างๆของนักเรียน.....					

การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. พ่อแม่จะให้นักเรียนเล่นหรือทำกิจกรรมที่บ้าน.....					
2. พ่อแม่ไม่เคยให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำนักเรียน เกี่ยวกับการเรียน.....					
3. พ่อแม่มักบังคับให้นักเรียนทำตามใจท่าน.....					
4. พ่อแม่ให้ทำตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุผล.....					
5. พ่อแม่ไม่เคยถามถึงความต้องการหรือให้ความสนิท สนมเป็นกันเองกับนักเรียน.....					
6. พ่อแม่ไม่เคยปล่อยให้ นักเรียนเล่นสนุกสนานตาม ความต้องการ.....					
7. พ่อแม่คาดหวังในตัวนักเรียนมากเกินไป.....					
8. พ่อแม่ตัดสินใจให้นักเรียนทุกเรื่อง.....					
9. นักเรียนไม่เคยมีกิจกรรมที่สนุกสนานร่วมกับพ่อแม่.....					
10. นักเรียนไม่สามารถพูดคุยปัญหาบางเรื่องกับพ่อแม่ได้..					
11. พ่อแม่กำหนดอนาคตนักเรียนไว้ให้แล้ว.....					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการปรับตัวทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ ตรงกับลักษณะ ของนักเรียน

ตรงมากที่สุด หมายถึง ตรงกับลักษณะของนักเรียนมากที่สุด
 ตรงมาก หมายถึง ตรงกับลักษณะของนักเรียนมาก
 ตรงปานกลาง หมายถึง ตรงกับลักษณะของนักเรียนปานกลาง
 ตรงน้อย หมายถึง ตรงกับลักษณะของนักเรียนน้อย
 ตรงน้อยที่สุด หมายถึง ตรงกับลักษณะของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	ตรงมากที่สุด	ตรงมาก	ตรงปานกลาง	ตรงน้อย	ตรงน้อยที่สุด
1. นักเรียนนำหนังสือและอุปกรณ์การเรียนมาพร้อมและครบ.....					
2. นักเรียนเรียนทุกวิชาอย่างมีความสุข.....					
3. นักเรียนให้ความสำคัญและความสนใจทุกวิชา					
4. นักเรียนสามารถเรียงลำดับเนื้อหาบทเรียนก่อน –หลัง หรือเรียงลำดับเหตุการณ์ได้.....					
5. นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนทุกวิชา.....					
6. นักเรียนทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ.....					
7. นักเรียนจดบันทึกย่อ หรือ ขีดเส้นใต้ข้อความที่สำคัญในขณะที่เรียนหรือทบทวนบทเรียน.....					
8. นักเรียนชอบนั่งเรียนแถวหน้าเพราะทำให้ตั้งใจเรียน ..					
9. นักเรียนเรียนหนังสือด้วยความสนุกตื่นเต้นท้าทาย ...					
10. นักเรียนอ่านหนังสือเรียนในทุกวิชาล่วงหน้าก่อนเรียนในวิชานั้น ๆ.....					
11. นักเรียนชอบคุยกับเพื่อนในช่วงเวลาเรียน.....					
12. นักเรียนตั้งใจเรียนในขณะที่อาจารย์กำลังสอน.....					
13. นักเรียนกล้าถาม – ตอบ และแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนและอาจารย์ในห้องเรียน.....					
14. หากนักเรียนเรียนไม่ทันหรือไม่เข้าใจนักเรียนกล้าที่จะถามอาจารย์.....					
15. นักเรียนทำการบ้านทุกวิชาด้วยตนเองเพื่อที่จะได้เข้าใจ.....					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	ตรงมาก ที่สุด	ตรงมาก	ตรงปาน กลาง	ตรงน้อย	ตรงน้อย ที่สุด
16. การอ่านหนังสือหรือเรียนหนังสือทำให้นักเรียนรู้สึก เบื่อ.....					
17. เมื่อนักเรียนเรียนไม่เข้าใจก็จะไม่สนใจเรียนอีกต่อไป					
18. เมื่อผลการเรียนไม่ดีนักเรียนพยายามทำให้ผล การเรียนดี.....					
19. นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน.....					
20. นักเรียนสามารถร่วมงานกับเพื่อนร่วมชั้นได้ เป็นอย่างดี.....					
21. นักเรียนคิดตามขณะที่อาจารย์สอน.....					
22. นักเรียนยอมรับการทำงานเป็นกลุ่ม หรือ ทำงาน เป็นทีมเพื่อให้งานสำเร็จ.....					
23. เมื่อมีงานกลุ่มนักเรียนจะให้ความสำคัญกับเพื่อน ทุกคน.....					
1. นักเรียนพยายามสรุปเนื้อหาที่เรียนเพื่อให้เข้าใจ ยิ่งขึ้น.....					
25. นักเรียนทำความเข้าใจบทเรียนที่ยากถึงแม้จะใช้ เวลามากก็ตาม.....					
26. นักเรียนสามารถปรับตัวให้เรียนในวิชาที่ไม่ชอบได้...					
27. นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับอาจารย์ผู้สอนได้...					
28. เมื่อนักเรียนมาโรงเรียนไม่ทันชั่วโมงเรียนแต่นักเรียน จะติดตามวิชาที่เรียนเพื่อให้ทันเพื่อน.....					
29. เมื่อไม่เข้าใจบทเรียนนักเรียนก็จะไปค้นคว้าที่ ห้องสมุด.....					
.....					
30. เมื่อไม่เข้าใจวิชาที่เรียนนักเรียนก็จะไม่เข้าห้องเรียน..					

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภรณ์ ลิ้มปริญญ์ ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษาคณะ
ครุศาสตร์สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. อาจารย์ณรงค์วัฒน์ มิ่งมิตร ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษาคณะ
ครุศาสตร์สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย มหาบรรพต ภาควิชาจิตวิทยาและแนะแนวคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
4. อาจารย์ปิยะนุสรณ์ ชนะชาญชัย อาจารย์พิเศษภาคแนะแนวสถาบันเทคโนโลยี
ลาดกระบัง
5. อาจารย์ศิริรุ่ง ศุภฤกษ์คุณ อาจารย์โรงเรียนศึกษานารีวิทยา

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายสุวิทย์ เจริญผล
วัน เดือน ปี เกิด	10 เมษายน 2498
สถานที่เกิด	อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	51/356 หมู่ 1 แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160
สถานที่ทำงาน	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสิงหราชพิทยาคม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรครูชั้นสูง วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2522	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ) วิชาเอกคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ